

**Bruxelles, 28 februarie 2025
(OR. en)**

6646/25

**Dosar interinstituțional:
2025/0035(NLE)**

**RECH 71
ATO 7
COMPET 102**

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	28 februarie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 60 final
Subiect:	Propunere de REGULAMENT AL CONSILIULUI de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2026-2027 de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2021/765 al Consiliului

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 60 final.

Anexă: COM(2025) 60 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.2.2025
COM(2025) 60 final

2025/0035 (NLE)

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

**de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a
Energiei Atomice pentru perioada 2026-2027 de completare a Programului-cadru
pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom)
2021/765 al Consiliului**

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Temeiurile și obiectivele propunerii

Prezenta propunere privind un Program pentru cercetare și formare al Euratom pentru perioada 2026-2027 (denumit în continuare „programul”) prelungește efectiv actualul Program pentru cercetare și formare al Euratom pentru perioada 2021-2025 (denumit în continuare „Programul 2021-2025”)¹ pentru cei 2 ani rămași² din actualul cadru financiar multianual (CFM)³.

Programul propus, deși separat, păstrează majoritatea elementelor din programul precedent, inclusiv principalele activități de cercetare ale acestuia⁴. Pachetul financiar al programului fusese deja stabilit la 598 de milioane EUR (în prețuri curente) în momentul adoptării CFM. Propunerea stabilește bugetul pentru acțiuni directe și indirecte, obiectivele generale și specifice și descrie instrumentele de sprijin.

Comisia intenționează să implementeze programul cu următoarele priorități:

- Cercetarea în domeniul securității nucleare va oferi: (i) instrumente și orientări destinate operatorilor de centrale nucleare și autorităților însărcinate cu securitatea în scopul monitorizării securității instalațiilor nucleare existente, (ii) *know-how* și soluții care să le permită viitoarelor centrale nucleare, inclusiv reactoarelor modulare mici, să îndeplinească cerințele de securitate și (iii) instrumente și metode pentru ca autoritățile însărcinate cu securitatea să testeze noi proiecte și să faciliteze acordarea de licențe. Finanțarea proiectelor de cercetare în acest domeniu va fi foarte selectivă, întrucât cea mai mare parte a bugetului pentru fisiune va fi absorbită de parteneriate cofinanțate.
- Programul va oferi parteneriatelor europene cofinanțate din cercetarea în domeniul fisiunii (radioprotecție, gestionarea deșeurilor radioactive, materiale nucleare) o finanțare suplimentară pentru a se asigura că ele se pot adapta la peisajul în schimbare al cercetării și pot include noi părți interesate și toate statele membre.
- Programul va urmări să mențină poziția de lider a UE în cercetarea din domeniul fuziunii prin lansarea unui parteneriat european programat în comun care va reuni părți interesate din sectorul public și din cel privat pentru a elimina blocajele existente în procesul de proiectare și de construire a unei prime centrale energetice de fuziune.

¹ Regulamentul (Euratom) 2021/765 al Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2018/1563 (JO L 167I, 12.5.2021, p. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

² Programele Euratom au o durată mai scurtă decât alte programe de cheltuieli instituite în temeiul TFUE, întrucât articolul 7 din Tratatul Euratom limitează aceste programe la 5 ani.

³ Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului din 17 decembrie 2020 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027 (JO L 433I, 22.12.2020, p. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

⁴ Printre acestea se numără securitatea nucleară, siguranța nucleară, gestionarea deșeurilor radioactive și a combustibilului uzat, radioprotecția și energia de fuziune.

- Programul va continua să sprijine acțiunile pe termen lung în domeniul educației și formării, oferind atât mobilitate și acces la infrastructură studenților și cercetătorilor, cât și stabilitate și previzibilitate părților interesate și utilizatorilor. Se va pune accentul pe o mai mare interacțiune între aceste acțiuni, parteneriate, proiectele aflate în desfășurare și proiectele noi.
- Programul va continua să finanțeze cercetarea în domeniul dezvoltării de tehnici pentru sprijinirea garanțiilor nucleare, a siguranței nucleare și a eforturilor de neproliferare, având în vedere creșterea substanțială a gradului de utilizare a tehnologiilor de fisiune nucleară la nivel mondial.

În cazul în care nu se întreprinde nicio acțiune în domeniul cercetării nucleare la nivel european, este probabil ca numai statele membre mai mari să aibă capacitatea de a menține programe naționale. Cooperarea intraeuropeană se va limita probabil la statele membre mai mari și la acorduri bilaterale. Statele membre mai mici s-ar putea confrunta cu izolarea științifică și cu pierderea competențelor de specialitate. Programul este menit să includă toate statele membre și toate eforturile de cercetare, completând totodată programul-cadru al UE, care sprijină cercetarea nenucleară.

Comisia a început pregătirile pentru propunere prin consultarea Comitetului științific și tehnic al Euratom (STC), în conformitate cu temeiul juridic⁵. STC a emis un aviz⁶ pe care Comisia l-a luat în considerare la elaborarea prezentei propuneri.

- **Coerența cu dispozițiile de politică deja existente în domeniul de politică vizat**

Programul va continua activitățile de cercetare ale predecesorului său. În ceea ce privește cercetarea nucleară, prezentul program este în concordanță cu programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa⁷ și îl completează. Programul aplică normele de participare și diseminare ale programului Orizont Europa și utilizează aceleași instrumente, inclusiv parteneriatele europene⁸. Dispozițiile privind sinergiile⁹ asigură, la rândul lor, complementaritatea celor două programe.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Prin sprijinirea excelenței în cercetare și prin asigurarea condițiilor adecvate pentru cercetare și pentru dezvoltarea de noi competențe, propunerea este coerentă cu politicile Uniunii Europene care vizează creșterea competitivității UE.

⁵ A se vedea, de asemenea, subpunctele „Temeiul juridic” și „Alegerea instrumentului” de la punctul 2.

⁶ *Priorities for European nuclear research & training: An STC Opinion (Priorități pentru cercetarea și formarea europeană în domeniul nuclear: un aviz al STC)* (STC-2023-16 FINAL, 20.10.2023). https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/8908a4d4-ad88-465f-9c9b-bbbf0e7174cc_en?filename=priorities-for%20european-nuclear-research.pdf.

⁷ Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013 (JO L 170, 12.5.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁸ A se vedea articolele 9 și 7 și articolul 6 alineatul (3) din prezenta propunere, precum și articolul 10 din Regulamentul (UE) 2021/695 și anexa III la acesta.

⁹ A se vedea articolul 10 alineatul (2) din prezenta propunere și articolul 15 din Regulamentul (UE) 2021/695.

Programul va sprijini inițiative de cercetare în domeniul securității nucleare și în domeniile strategice sprijinite prin Regulamentul privind industria „zero net”¹⁰. Programul va sprijini, de asemenea, inițiativele în materie de securitate nucleară ale recent înființatei Alianțe industriale europene pentru reactoarele modulare mici.

Programul va contribui la punerea în aplicare a capitolului 7 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (denumit în continuare „tratatul”) cu privire la garanțiile nucleare¹¹. El va contribui, de asemenea, la agendele și strategiile de securitate ale UE prin sprijinirea cercetării în domeniul siguranței nucleare.

Cercetarea finanțată de program va sprijini punerea în aplicare a directivelor Euratom privind securitatea nucleară a instalațiilor nucleare¹², gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive¹³ și radioprotecția¹⁴.

Programul va continua, de asemenea, să sprijine punerea în aplicare a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară¹⁵ și a aspectelor nucleare și radiologice ale Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională¹⁶.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temeiul juridic

În conformitate cu tratatul, Comisia are sarcina să promoveze și să faciliteze cercetarea nucleară în statele membre și să o completeze prin derularea unui program de cercetare și

¹⁰ Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724 (JO L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

¹¹ Trimiterile la tratat se referă la versiunea consolidată. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:02016A/TXT-20240901>

¹² Directiva 2009/71/Euratom a Consiliului din 25 iunie 2009 de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare (JO L 172, 2.7.2009, p. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

¹³ Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului din 19 iulie 2011 de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive (JO L 199, 2.8.2011, p. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁴ Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom (JO L 13, 17.1.2014, p. 1).

¹⁵ Regulamentul (Euratom) 2021/948 al Consiliului din 27 mai 2021 de instituire a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară, care completează Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”, pe baza Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 237/2014 (JO L 209, 14.6.2021, p. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/59/oj>).

¹⁶ Regulamentul (UE) 2021/947 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iunie 2021 de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - Europa globală, de modificare și abrogare a Deciziei nr. 466/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) 2017/1601 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 480/2009 al Consiliului (JO L 209, 14.6.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

formare al Comunității (articolul 4). Programul respectiv trebuie să fie adoptat de Consiliu, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei (articolul 7).

În conformitate cu tratatul, Parlamentul European nu este consultat, dar, în trecut, titularul președinției prin rotație a Consiliului a invitat Parlamentul să formuleze observații cu privire la propunerile de regulamente de instituire a programelor Euratom. Comitetul Economic și Social European va fi informat în mod constant, în conformitate cu temeiul juridic (articolul 7).

- **Subsidiaritatea (în cazul competențelor neexclusive)**

Programul ajută statele membre, indiferent de opțiunea lor națională de a genera sau de a consuma energie obținută prin fisiune nucleară, să colaboreze pentru a dezvolta oportunitățile oferite de știința nucleară și pentru a reduce riscurile diverselor aplicații ale radiațiilor ionizante.

Programul prezintă interes nu numai pentru cele 12 state membre care exploatează centrale nucleare ca parte a mixului lor energetic național, ci și pentru multe alte state membre care exploatează reactoare în scopuri de cercetare sau pentru producția de radioizotopi. Într-adevăr, el prezintă interes pentru toate țările UE care utilizează radioizotopi în scopuri medicale. Toate statele membre vor beneficia de pe urma dezvoltării și partajării competențelor în domeniul securității nucleare și al gestionării în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive.

Dezvoltarea energiei de fuziune, care necesită eforturi de cercetare la scară foarte largă, este în interesul tuturor statelor membre ale UE. În fine, toate statele membre utilizează sau beneficiază de radiații în aplicații medicale, industriale, agricole, de mediu și de securitate. Standardele armonizate prevăzute în diversele directive Euratom subliniază în mod clar necesitatea unei abordări uniforme a aspectelor și formării tehnice în întreaga UE.

Siguranța nucleară este o responsabilitate națională. Cu toate acestea, pentru a îmbunătăți consolidarea capacităților la nivelul UE și la nivel național, acțiunile directe ale programului contribuie la abordarea unora dintre provocările în materie de securitate cu care se confruntă UE și a dimensiunilor globale ale acestor provocări în domeniul atenuării riscurilor în materie de siguranță chimică, biologică, radiologică și nucleară (CBRN), al detectării materialelor nucleare și radiologice și al analizei criminalistice, împreună cu o formare adecvată. Garanțiile nucleare țin de competența exclusivă a Comunității Euratom, iar sprijinul tehnic, cercetarea și dezvoltarea neîntrerupte în acest domeniu prin acțiuni directe sunt esențiale pentru a menține eficient și eficace sistemul de garanții nucleare al Euratom.

- **Proportionalitate**

Programul prevede măsuri de sprijinire a cercetătorilor și de coordonare a eforturilor de cercetare ale statelor membre în scopul evitării suprapunerilor, al păstrării masei critice în domenii-cheie și al asigurării unei utilizări optime a fondurilor publice. Aceste măsuri pot conduce la investiții publice și private suplimentare în favoarea cercetării și a inovării (C&I). Ele sunt necesare, de asemenea, pentru sprijinirea procesului de elaborare a politicilor și pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite în politicile UE. Măsurile propuse nu depășesc ceea ce este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor Comunității.

- **Alegerea instrumentului**

Programul va fi implementat printr-un regulament al Consiliului, la fel ca și predecesorul său. Se creează astfel drepturi și obligații pentru beneficiari care trebuie respectate în integralitate

și care se aplică direct în toate statele membre ale UE și țările asociate la program. Acest instrument este, de asemenea, în concordanță cu modul în care sunt instituite alte programe de cheltuieli ale UE.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluările/verificările adecvării legislației existente**

Prezenta propunere s-a bazat pe evaluarea *ex post*¹⁷ a programelor de cercetare și formare ale Euratom pentru perioada 2014-2020¹⁸ și pe evaluarea intermediară¹⁹ a Programului 2021-2025.

Evaluarea *ex post* concluzionează că Programul 2014-2020 a sprijinit în mod semnificativ siguranța nucleară, securitatea nucleară și radioprotecția în UE, contribuind la asigurarea faptului că Europa respectă cele mai înalte standarde în aceste domenii. Programul 2014-2020 a contribuit, de asemenea, la decarbonizarea pe termen lung a sistemului energetic al UE prin: (i) furnizarea unei baze de cunoștințe și a unor soluții pentru funcționarea pe termen lung a centralelor nucleare existente, (ii) dezvoltarea cunoștințelor și a tehnologiilor necesare pentru dezvoltarea energiei de fuziune și (iii) fundamentarea asigurării securității sistemelor nucleare avansate. Programul a contribuit, de asemenea, la menținerea și dezvoltarea în continuare a competențelor nucleare esențiale prin gestionarea eficientă a cunoștințelor și printr-o ofertă largă de educație și formare, sprijinind totodată în permanență politicile legate de domeniul nuclear. Programul a fost deosebit de benefic pentru statele membre mai mici, care au putut profita de economiile de scară și de accesul liber la instalațiile JRC. Statele membre care nu utilizează energie nucleară au participat, în principal, la proiecte în domeniul radioprotecției, al aplicațiilor medicale și al gestionării deșeurilor radioactive. Unele dintre ele au participat, de asemenea, la cercetări privind securitatea nucleară și datele nucleare pentru a menține competențe importante în aceste domenii.

După evaluarea *ex post*, evaluarea intermediară a Programului 2021-2025 confirmă relevanța continuă acestuia și sprijinul semnificativ pe care îl oferă pentru utilizarea în condiții de siguranță și securitate a tehnologiilor nucleare prin intermediul portofoliului său amplu de cercetare, alcătuit din acțiuni directe și indirecte.

Evaluarea a concluzionat că menținerea domeniului de aplicare și a bugetului programului pentru cercetarea în domeniul fisiunii la același nivel ca în cazul Programului 2021-2025 ar asigura continuitatea cercetării pentru exploatarea în condiții de siguranță a centralelor

¹⁷ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Evaluare *ex post* a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice 2014-2020 [COM(2024) 549 final, 28.11.2024].

¹⁸ Instituit prin Regulamentul Consiliului (Euratom) nr. 1314/2013 din 16 decembrie 2013 privind Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice (2014-2018) de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 (JO L 347, 20.12.2013, p. 948, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1314/oj>) și Regulamentul (Euratom) 2018/1563 al Consiliului din 15 octombrie 2018 privind Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice (2019-2020) de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 1314/2013 (JO L 262, 19.10.2018, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

¹⁹ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Evaluarea intermediară a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice 2021-2025 [COM(2025) NNN, ZZ.LL.2025].

nucleare existente în Europa și pentru evaluarea securității noilor tehnologii pentru reactoare. Cu toate acestea, finanțarea proiectelor de cercetare în acest domeniu va fi foarte selectivă, întrucât cea mai mare parte a bugetului pentru fuziune va fi absorbită de parteneriate cofinanțate. Nici actualul domeniu de aplicare și nici nivelul actual de finanțare nu vor fi suficiente dacă UE dorește (i) să recupereze decalajul față de concurenții internaționali, (ii) să abordeze aspecte esențiale pentru dezvoltarea de reactoare modulare mici, combustibili avansați și cicluri ale combustibililor și (iii) să sporească substanțial competențele în domeniul nuclear în UE.

Programul ar trebui să continue să ofere finanțare în perioada 2026-2027 pentru parteneriatele europene cofinanțate de cercetare în domeniul fuziunii: PIANOFORTE (radioprotecție), EURAD-2 (gestionarea deșeurilor radioactive) și Connect-NM (materiale nucleare). Aceste parteneriate reprezintă rezultatul unor eforturi pe termen lung ale comunității de cercetare, ale părților interesate și ale statelor membre pentru a realiza progrese împreună, pe baza unei agende comune de cercetare, și pentru a aborda principalele provocări în toate domeniile vizate. Deși s-au înregistrat progrese științifice până în prezent, Comisia va insista ca organizarea și funcționarea parteneriatelor să fie îmbunătățite în continuare pentru a se asigura că cercetarea finanțată prin Programul Euratom rămâne relevantă pentru toți cetățenii UE și că abordează cele mai presante provocări în ceea ce privește radioprotecția, gestionarea deșeurilor radioactive și materialele nucleare. Comisia va acorda o atenție deosebită parteneriatelor, pentru ca acestea să aibă în vedere în mod sistematic perspectivele pe termen lung ale unui număr mare de părți interesate și de state membre într-un mod sustenabil.

Rezultatele cercetării în domeniul fuziunii finanțate de Euratom sunt impresionante, dar nu sunt suficiente pentru a aduce energia de fuziune pe piață în timp util pentru a sprijini eforturile de decarbonizare ale UE și pentru a stimula competitivitatea. Este necesar să se identifice problemele și riscurile critice pe care le presupune construirea unei centrale energetice de fuziune care ar trebui să impulsioneze cercetarea finanțată de Euratom în prezent și în anii următori, pe baza inițiativelor anterioare și a celor aflate în desfășurare conduse de UE, în special ITER. Primul pas a fost instituirea, în 2024, a Grupului de experți al Comisiei în domeniul fuziunii²⁰, care, la fel ca fostul Comitet consultativ pentru fuziune²¹, reunește statele membre în cadrul unui organism consultativ pentru a sprijini conducerea, coordonarea și armonizarea inițiativelor legate de fuziune implementate în Uniune.

Programul trebuie să evolueze pentru a aborda blocajele tehnologice care necesită atenție și investiții suplimentare, implicând, în același timp, mai multă finanțare privată și experiență industrială și intensificând colaborarea internațională cu parteneri de încredere acolo unde există o valoare adăugată clară pentru UE. Comisia a început deja să pregătească un parteneriat european programat în comun în acest domeniu, care va reuni părți interesate din sectorul public și din cel privat. Acțiunile din perioada 2026-2027 vor pregăti terenul pentru acest parteneriat bazat pe jaloane și pentru acțiuni suplimentare de inovare. Un nou parteneriat de acest tip presupune, de asemenea, regândirea rolului și a activităților consorțiului EUROfusion, care va juca un rol major în dezvoltarea elementelor fundamentale ale științei fuziunii. Mai multe detalii vor fi furnizate în Comunicarea privind viitoarea strategie a Uniunii în domeniul fuziunii, care este în curs de pregătire.

²⁰ Grupul de experți al Comisiei E03929.

²¹ Decizia Consiliului din 16 decembrie 1980 de instituire a unui comitet consultativ pentru programul de fuziune (nepublicată în *Jurnalul Oficial*).

Evaluarea a concluzionat că JRC aduce beneficii Comunității Euratom și mai multor părți interesate externe prin faptul că furnizează analize și studii extrem de relevante cu privire la întregul spectru de activități, de la securitatea nucleară la siguranța nucleară și garanțiile nucleare. Analizele privind modalitățile de tratare, reducere la minimum și reciclare a deșeurilor nucleare sau de evaluare a caracteristicilor și comportamentului acestora au fost considerate de mare importanță pentru sectorul nuclear european. Prin furnizarea de date, măsurători și materiale de referință din domeniul nuclear, JRC a avut o contribuție esențială, în special la evaluarea securității și a siguranței sistemelor actuale și a tehnologiilor viitoare, cum ar fi reactoarele modulare mici. În domeniul garanțiilor nucleare și al neproliferării, expertiza și cercetarea JRC au adus o contribuție valoroasă atât la nivel european, cât și la nivel internațional, inclusiv ca parte a programului Comisiei de sprijinire a Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (AIEA).

Proiectele JRC pentru aplicații neenergetice sunt la fel de relevante și au servit la promovarea obiectivelor de politică ale UE în domeniul medical și în cel spațial. Rezultatele cercetării prin acțiuni directe aduc o contribuție continuă și esențială la utilizarea în condiții de siguranță și securitate a tehnologiei nucleare. Activitățile de educație și formare ale JRC au oferit o valoare adăugată semnificativă statelor membre ale UE, depășind cu mult capacitățile de la nivel național. Acțiunile sale directe în domeniul educației și formării, împreună cu accesul la instalațiile sale nucleare, completează capacitățile statelor membre și reprezintă o valoare adăugată mare la nivelul UE, contribuind la cercetarea independentă în cadrul Comunității Euratom. Acțiunile directe ale JRC sprijină, de asemenea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor UE în domeniul securității nucleare, al gestionării deșeurilor radioactive, al radioprotecției, al garanțiilor nucleare, precum și al inițiativelor de neproliferare.

Ca parte a strategiei sale privind activitățile sale nucleare și în conformitate cu recomandările din evaluarea intermediară, JRC se va concentra pe optimizarea utilizării infrastructurilor sale nucleare și va asigura funcționarea sustenabilă a acestora. JRC continuă construcția noii clădiri din Karlsruhe („Wing M”) și se străduiește să concentreze activitățile experimentale utilizând materiale radioactive în două situri (Karlsruhe și Geel). Utilizând în programul său de lucru noua abordare bazată pe portofolii, JRC va continua să îmbunătățească sinergiile între diferite domenii de cercetare, valorificând la maximum atât activitățile nucleare, cât și pe cele nenucleare. JRC își va îmbunătăți, de asemenea, capacitatea de analiză prospectivă și își va utiliza mai bine capacitățile actuale pentru analizarea tendințelor și definirea propriei cercetări nucleare. De asemenea, JRC le va oferi statelor membre cunoștințe științifice utile pentru a-și dezvolta strategiile naționale cu privire la deșeurile radioactive și le va ajuta să facă schimb de experiență și de bune practici. În ceea ce privește competențele în domeniul nuclear, pe lângă faptul că va oferi în continuare formare specializată, JRC va continua să elaboreze metodologii pentru a sprijini evaluarea și monitorizarea de către statele membre a nevoilor de resurse umane din sectorul nuclear prin intermediul Observatorului european al resurselor umane în domeniul nuclear.

- **Consultările cu părțile interesate**

În perioada martie-mai 2024, Comisia a derulat o cerere comună de contribuții și o consultare publică pentru evaluarea intermediară a Programului 2021-2025 și pentru pregătirea prezentei propuneri²². Consultarea respectivă a oferit informații valoroase cu privire la eficacitatea programului și a evidențiat domenii-cheie care necesită îmbunătățiri. Ea a evidențiat nivelul

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14180-Programul-pentru-cercetare-si-formare-al-Euratom-pentru-perioada-2026-2027_ro

ridicat de participare a părților interesate la proiectele finanțate de Euratom și a identificat beneficiile și provocările programului. Mai multe detalii sunt furnizate în anexa V la documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind evaluarea intermediară.

- **Obținerea și utilizarea expertizei**

În cursul efectuării evaluării intermediare și al elaborării propunerii sale, Comisia a organizat o serie de reuniuni cu părțile interesate, a colectat contribuții și s-a bazat pe expertiză din următoarele surse:

- un aviz al STC al Euratom privind prioritățile cercetării și formării europene în domeniul nuclear²³;
- un raport independent elaborat de un grup de experți pentru a evalua acțiunile directe ale JRC ca parte a sprijinirii evaluării intermediare a Programului 2021-2025²⁴;
- rapoarte independente elaborate de experți individuali cu privire la acțiunile indirecte ca parte a sprijinirii evaluării intermediare a Programului 2021-2025²⁵;
- evaluarea intermediară a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (întreprinderea comună F4E)²⁶;
- Masa rotundă europeană la nivel înalt pentru promovarea inovării în domeniul fuziunii, din 14 martie 2024²⁷;
- planul UE pentru energia de fuziune, din 23 aprilie 2024²⁸;
- rezultatul reuniunii părților interesate pe tema „Cercetarea Euratom în acțiune și oportunități pentru Europa”²⁹.

- **Evaluarea impactului**

Prezenta propunere este sprijinită de evaluarea intermediară a Programului 2021-2025, în care au fost prezentate realizările programului și îmbunătățirile propuse care sunt relevante și pentru perioada 2026-2027.

²³ STC-2023-16 FINAL, 20.10.2023.

²⁴ COM(2025) **NNN**.

²⁵ Ibidem.

²⁶ *Evaluarea intermediară a punerii în aplicare a Deciziei (Euratom) 2021/281 a Consiliului din 22 februarie 2021 de modificare a Deciziei 2007/198/Euratom de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe* [COM(2025) **NNN**, **ZZ.LL.2025**].

²⁷ Comisia Europeană: Direcția Generală Cercetare și Inovare, Capisani, L., Camus, C. și Papadopoulou, M., *Fostering fusion innovation – High-Level European Round Table* (Promovarea inovării în domeniul fuziunii – Masa rotundă europeană la nivel înalt) Capisani, L. (editor), Camus, C. (editor) și Papadopoulou, M. (editor), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/621539>.

²⁸ Planul UE pentru energia de fuziune: https://energy.ec.europa.eu/events/eu-blueprint-fusion-energy-2024-04-23_en

²⁹ Comisia Europeană: Direcția Generală Cercetare și Inovare, Rossetti di Valdalbero, D. și Janatkova, K., *Euratom research in action and opportunities for Europe – EU strategic autonomy and the future energy systems – EU Small Modular Reactors (SMRs) Declaration* (Cercetarea Euratom în acțiune și oportunități pentru Europa – autonomia strategică a UE și viitoarele sisteme energetice – Declarația UE privind reactoarele modulare mici), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/911262>.

S-a decis să se utilizeze evaluarea intermediară ca bază de date dovedite pentru pregătirea propunerii, în loc să se efectueze o evaluare *ex ante* a impactului, deoarece Programul Euratom are o durată de 5 ani (spre deosebire de majoritatea programelor de cheltuieli din CFM, care au o durată de 7 ani) și deoarece propunerea nu are implicații financiare noi. S-a considerat că evaluarea intermediară îndeplinește cerințele Regulamentului financiar în ceea ce privește o evaluare *ex ante*, deoarece este suficient de recentă și deoarece programul propus aici va păstra principalele elemente ale predecesorului său.

De asemenea, au fost utilizate constatările evaluării *ex ante* a impactului pentru Programul 2021-2025³⁰, acolo unde acestea sunt încă relevante.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

Ca și predecesorul său, programul va fi implementat cu ajutorul instrumentelor și al normelor de participare și diseminare ale programului Orizont Europa. Măsurile de simplificare deja introduse în programul Orizont Europa se vor aplica, de asemenea, solicitanților și beneficiarilor programului. Astfel, evaluarea intermediară a programului Orizont Europa poate conduce la o simplificare suplimentară care se va aplica Programului Euratom. Rezultatele consultării publice privind evaluarea intermediară a Programului 2021-2025 arată că măsurile puse în aplicare până în prezent, cum ar fi simplificarea normelor de audit și recunoașterea practicilor contabile obișnuite ale beneficiarului, au redus sarcina administrativă și că procesul de simplificare ar trebui să continue. Se păstrează lista unică a obiectivelor pentru acțiunile directe și indirecte, ceea ce simplifică și mai mult structura și evaluarea programului. Efectele probabile ale simplificării și ale sarcinii administrative reduse sunt analizate mai detaliat în evaluarea intermediară.

- **Drepturile fundamentale**

Regulamentul propus respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Considerentul 21 din regulamentul propus asigură faptul că acțiunile programului sunt, de asemenea, în conformitate cu carta.

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Bugetul prezentei propuneri este prezentat în prețuri curente. Fișa financiară legislativă anexată la propunere stabilește implicațiile bugetare, precum și implicațiile asupra resurselor umane și administrative. Aceste implicații sunt cunoscute de la adoptarea pachetului financiar pentru programele Euratom în cadrul CFM 2021-2027.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planuri de punere în aplicare și modalități de monitorizare, evaluare și raportare**

Comisia va implementa programul prin gestiune directă și indirectă realizată de către parteneriate europene [a se vedea articolul 6 alineatul (1) din propunere].

Mecanismele de monitorizare, evaluare și raportare ale programului se vor baza pe cele ale programului precedent. În termen de 4 ani de la încheierea programului se va efectua o

³⁰ SWD(2018) 307 final.

evaluare finală, pentru a se evalua efectele acestuia în practică. Acțiunile directe și indirecte vor face obiectul unei evaluări finale comune.

- **Explicarea detaliată a dispozițiilor specifice ale propunerii**

Capitolul I stabilește dispozițiile generale ale regulamentului propus și include articole privind obiectul, definițiile, obiectivele programului, bugetul, asocierea țărilor terțe la program, punerea în aplicare și formele de finanțare, parteneriatele europene, știința deschisă, acțiunile eligibile și regulile de participare, precum și finanțarea cumulativă, alternativă și combinată.

Singurele modificări în raport cu capitolul I din Regulamentul (Euratom) 2021/765 sunt cele necesare pentru a actualiza textul astfel încât să corespundă noii perioade vizate de program, pentru a actualiza pachetul financiar și pentru a elimina dispozițiile privind retroactivitatea, întrucât se preconizează că prezentul regulament va intra în vigoare înainte de începutul programului.

Capitolul II („Programare, monitorizare, evaluare și control”) include dispoziții privind programele de lucru, monitorizarea și raportarea, informarea, comunicarea, publicitatea, diseminarea și exploatarea, evaluarea, auditurile, procedura comitetului și protecția intereselor financiare ale UE. Nu sunt propuse modificări, cu excepția eliminării cerinței privind o evaluare intermediară și a reorganizării în consecință a articolului 14.

În ceea ce privește capitolul III („Dispoziții tranzitorii și finale”) sunt propuse doar actualizări minore, printre care abrogarea Regulamentului (Euratom) 2021/765 și actualizarea articolelor intitulate „Dispoziții tranzitorii” și „Intrarea în vigoare”. Dispozițiile privind retroactivitatea nu mai sunt necesare și au fost eliminate.

Activitățile programului vor suferi doar două modificări (anexa I). Prima constă în adăugarea unei dispoziții care să asigure continuitatea finanțării pentru parteneriatele europene și alte acțiuni în curs de derulare care ar putea necesita o suplimentare de fonduri³¹. Dispoziția respectivă îi va permite Comisiei să continue, prin intermediul unui program de lucru, să finanțeze granturi acordate în cadrul Programului 2021-2025 și să acopere efectiv cei 7 ani ai CFM 2021-2027.

A doua modificare a anexei I vizează secțiunea (c) privind cercetarea în domeniul fuziunii, care prevede finanțarea cercetării în acest domeniu, în plus față de finanțarea acordată parteneriatului european cofinanțat. În conformitate cu constatările evaluării intermediare, finanțarea suplimentară va sprijini acțiuni care abordează principalele blocaje care afectează dezvoltarea fuziunii și va implica sectorul privat. Sprijinul va fi oferit prin intermediul unor cereri de propuneri.

³¹ Programul Euratom 2019-2020 („prelungirea” Programului 2014-2018) a inclus o dispoziție similară. A se vedea litera (i), „Programul european de fuziune”, din subsecțiunea „Acțiuni indirecte”, secțiunea „Activități necesare pentru îndeplinirea obiectivelor programului” din anexa I la Regulamentul (Euratom) 2018/1563 al Consiliului din 15 octombrie 2018 privind Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice (2019-2020) de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 1314/2013 (JO L 262, 19.10.2018, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

**de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a
Energiei Atomice pentru perioada 2026-2027 de completare a Programului-cadru
pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom)
2021/765 al Consiliului**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 7 primul paragraf,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după consultarea Comitetului științific și tehnic,

întrucât:

- (1) Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (denumită în continuare „Comunitatea”) își propune să ridice nivelul de trai din statele membre prin promovarea și facilitarea cercetării nucleare în statele membre, precum și prin completarea acesteia prin intermediul unui program de cercetare și formare desfășurat la nivelul Comunității.
- (2) Cercetarea nucleară poate contribui la bunăstarea socială, la prosperitatea economică și la durabilitatea mediului prin îmbunătățirea securității și a siguranței nucleare și a radioprotecției. Cercetarea referitoare la radioprotecție a condus la îmbunătățiri în ceea ce privește tehnologiile medicale de care beneficiază numeroși cetățeni, iar această cercetare poate aduce îmbunătățiri și în alte sectoare, precum industria, agricultura, mediul și securitatea.
- (3) Rezultatele cercetării din cadrul programului instituit prin prezentul regulament ar putea eventual contribui, respectând pe deplin drepturile statelor membre de a decide cu privire la propriul mix energetic, la realizarea unui sistem energetic neutru din punct de vedere climatic în condiții de siguranță, eficiență și securitate.
- (4) Pentru a se asigura continuitatea cercetării nucleare la nivelul Comunității, este necesar să se instituie Programul pentru cercetare și formare al Comunității pentru perioada 1 ianuarie 2026-31 decembrie 2027 (denumit în continuare „Programul Euratom”), astfel încât durata acestuia să fie aliniată la cea a cadrului financiar multianual pentru anii 2021-2027, stabilit în Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului¹. Programul Euratom trebuie să continue derularea principalelor activități de cercetare ale programului anterior, cu aceleași obiective și utilizând același mod de implementare.

¹ Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului din 17 decembrie 2020 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027 (JO L 433I, 22.12.2020, p. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

- (5) Raportul Comisiei privind evaluarea intermediară a Programului pentru cercetare și formare al Euratom pentru perioada 2021-2025² a evidențiat relevanța diverselor elemente ale Programului Euratom. Printre acestea se numără: (i) portofoliul amplu de cercetare, care sprijină securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția și aplicațiile neenergetice, (ii) valoarea adăugată europeană pentru cercetarea în domeniul fisiunii, (iii) sprijinirea părților interesate prin îmbunătățirea securității și a bazei de cunoștințe pentru a se asigura funcționarea în condiții de siguranță pe termen lung a centralelor nucleare actuale, (iv) fundamentarea asigurării securității, siguranței și garanțiilor nucleare pentru sistemele nucleare avansate, (v) dezvoltarea în continuare a cercetării în domeniul fuziunii prin îmbunătățirea guvernantei, precum și (vi) definirea priorităților programului și identificarea unor căi mai credibile și mai realiste. Raportul a concluzionat că aceste elemente trebuie menținute în prelungirea programului.
- (6) Programul Euratom este conceput și elaborat în funcție de necesitatea stabilirii unei mase critice de activități care beneficiază de sprijin. Acest rezultat urmează să fie obținut prin stabilirea unui număr limitat de obiective specifice axate pe utilizarea în condiții de siguranță a fisiunii nucleare pentru aplicațiile energetice și neenergetice, prin menținerea și dezvoltarea expertizei necesare, prin promovarea energiei de fuziune și prin sprijinirea politicilor Uniunii și ale statelor sale membre privind securitatea, siguranța și garanțiile nucleare.
- (7) Programul Euratom reprezintă o parte esențială a eforturilor Uniunii de a dezvolta în continuare poziția de lider în domeniul tehnologic și de a promova excelența în cercetarea și inovarea în domeniul nuclear, asigurând cele mai înalte standarde de siguranță, securitate, garanții, radioprotecție, gestionare în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectare în domeniul nuclear, în conformitate cu obiectivele programului stabilite prin prezentul regulament.
- (8) Întrucât toate statele membre utilizează materiale radioactive, este important să se asigure gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, astfel cum se prevede în Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului³, pentru a se evita impunerea unor sarcini inutile generațiilor următoare. Programul Euratom ar trebui să continue să îmbunătățească și să sprijine cercetarea și dezvoltarea de tehnologii și competențe în domeniul gestionării combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive.
- (9) În contextul prezentului regulament, cercetarea în domeniul energiei de fuziune este implementată în conformitate cu foaia de parcurs europeană privind fuziunea, care definește activitățile de cercetare și dezvoltare necesare pentru a constitui baza unei centrale energetice de fuziune producătoare de energie electrică, și cu Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului⁴. Pe termen scurt sau mediu, etapa principală constă în finalizarea construirii și începerea operării ITER și ar fi dezirabil ca un program

² *Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Evaluarea intermediară a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice 2021-2025* [COM(2025) NNN, ZZ.LI, 2025].

³ Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului din 19 iulie 2011 de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive (JO L 199, 2.8.2011, p. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴ Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului din 27 martie 2007 de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe (JO L 90, 30.3.2007, p. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj>).

robust de cercetare în domeniul fuziunii să completeze activitățile europene referitoare la ITER cu scopul de a sprijini viitoarele operațiuni ale ITER și lucrările pregătitoare pentru prima centrală energetică de fuziune.

- (10) Prin sprijinirea cercetării nucleare, Programul Euratom ar trebui să contribuie la îndeplinirea obiectivelor programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (denumit în continuare „Orizont Europa”) instituit prin Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului⁵ și ar trebui să faciliteze atât implementarea Strategiei Europa 2030, cât și consolidarea Spațiului european de cercetare.
- (11) Programul Euratom ar trebui să urmărească realizarea de sinergii cu Orizont Europa și cu alte programe ale Uniunii, din etapa de concepere și planificare strategică, traversând etapele de selectare a proiectelor, gestionare, comunicare, diseminare, exploatare a rezultatelor, până la cele de monitorizare, audit și guvernanță.
- (12) Acțiunile Programului Euratom ar trebui să fie proporționale, evitându-se suprapunerea sau excluderea finanțării private și ar trebui să aducă o valoare adăugată europeană clară. Prin aceasta se va asigura coerența între acțiunile Programului Euratom și normele Uniunii privind ajutoarele de stat, evitând denaturările nejustificate ale concurenței pe piața internă.
- (13) Cu toate că este la latitudinea fiecărui stat membru să aleagă dacă să utilizeze sau nu energia nucleară, se recunoaște, de asemenea, că energia nucleară joacă roluri diferite în diverse state membre. Programul Euratom va contribui, de asemenea, la promovarea unei discuții ample între toate părțile interesate relevante cu privire la oportunitățile și riscurile energiei nucleare.
- (14) În vederea abordării nevoilor în materie de educație și formare, Programul Euratom ar trebui să ofere sprijin prin contribuții financiare, astfel încât cercetătorii din domeniul nuclear să devină eligibili pentru a beneficia de Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA) de pe poziții egale cu cercetătorii din alte domenii.
- (15) Prezentul regulament prevede un pachet financiar pentru întreaga durată a Programului Euratom, care urmează să constituie principala valoare de referință, în înțelesul punctului 18 din Acordul interinstituțional din 16 decembrie 2020 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind disciplina bugetară, cooperarea în chestiuni bugetare și buna gestiune financiară, precum și privind noile resurse proprii, inclusiv o foaie de parcurs în vederea introducerii de noi resurse proprii⁶, pentru Parlamentul European și Consiliu în cursul procedurii bugetare anuale.
- (16) Programului Euratom i se aplică Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului⁷ (denumit în continuare „Regulamentul financiar”). Regulamentul financiar stabilește normele privind execuția bugetului Uniunii, inclusiv normele privind granturile, premiile, achizițiile publice, gestiunea

⁵ Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013 (JO L 170, 12.5.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁶ JO L 433I, 22.12.2020, p. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2020/1222/oj.

⁷ Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (reformare) (JO L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

indirectă, instrumentele financiare, garanțiile bugetare, asistența financiară și rambursările către experții externi. Normele adoptate în temeiul articolului 322 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) includ, de asemenea, un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii.

- (17) Tipurile de finanțare și metodele de execuție prevăzute în prezentul regulament ar trebui să fie alese pe baza capacității lor de a atinge obiectivele specifice ale acțiunilor și de a obține rezultate, luându-se în considerare în special costurile controalelor, sarcina administrativă și riscul preconizat de neconformitate. În ceea ce privește granturile, ar trebui să se țină cont și de posibilitatea de a utiliza sume forfetare, rate forfetare și costuri unitare.
- (18) At trebui să se acorde o atenție deosebită asigurării unei participări adecvate a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și a sectorului privat, în general. Evaluările cantitative și calitative ale participării IMM-urilor ar trebui efectuate în cadrul măsurilor de evaluare și de monitorizare.
- (19) Activitățile elaborate în cadrul Programului Euratom ar trebui să vizeze eliminarea inegalităților de gen și promovarea egalității între femei și bărbați în domeniul cercetării și inovării, în conformitate cu articolele 2 și 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană și cu articolul 8 din TFUE. Dimensiunea de gen ar trebui să fie integrată în cercetare și inovare și să fie urmărită în toate etapele ciclului de cercetare.
- (20) În vederea aprofundării relației dintre știință și societate și a consolidării încrederii opiniei publice în știință, Programul Euratom ar trebui să favorizeze implicarea în cunoștință de cauză a cetățenilor și a societății civile în aspectele legate de cercetare și inovare prin promovarea educației științifice, prin sporirea accesibilității cunoștințelor științifice, prin elaborarea unor agende de cercetare și inovare responsabile, care să răspundă preocupărilor și așteptărilor cetățenilor și ale societății civile, precum și prin facilitarea participării cetățenilor și a societății civile la activitățile din cadrul Programului Euratom.
- (21) Acțiunile care intră sub incidența Programului Euratom ar trebui să respecte drepturile fundamentale și să fie conforme cu principiile recunoscute în special de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.
- (22) Este important să se faciliteze în continuare exploatarea proprietății intelectuale dezvoltate de participanți, protejând în același timp interesele legitime ale celorlalți participanți și ale Comunității, în conformitate cu titlul II capitolul 2 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul Euratom).
- (23) Pentru a garanta cel mai mare impact posibil al finanțării din partea Euratom, Comunitatea poate, după caz, să ia în considerare parteneriate europene cu parteneri din sectorul public sau privat, cu condiția ca efectul dorit să poată fi obținut într-un mod mai eficace în parteneriat decât de către Comunitate în mod individual, în comparație cu alte forme de sprijin ale Programului Euratom. Prezentul regulament ar trebui să asigure faptul că astfel de parteneriate au o abordare clară bazată pe ciclul de viață a parteneriatelor europene și urmează un proces transparent de selecție și de luare a deciziilor, în conformitate cu anexa III la Regulamentul (UE) 2021/695.
- (24) Ar trebui, de asemenea, să fie posibil ca obiectivele Programului Euratom să fie abordate prin instrumente financiare și garanții bugetare în cadrul unor programe întemeiate pe TFUE, cu condiția ca acțiunile să fie conforme cu obiectivele și normele unor astfel de programe.

- (25) Pentru a asigura o implementare cât mai eficientă posibil și pentru a realiza un cadru coerent, cuprinzător și transparent pentru beneficiari, pentru participarea la Programul Euratom și diseminarea rezultatelor cercetării ar trebui să se aplice, cu anumite adaptări sau excepții, normele relevante din Regulamentul (UE) 2021/695. Programului Euratom ar trebui să i se aplice definițiile relevante și principalele tipuri de acțiuni prevăzute în regulamentul respectiv.
- (26) Fondul de garantare pentru participanți înființat în cadrul programului Orizont 2020 instituit prin Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁸ și gestionat de Comisie s-a dovedit a fi un important mecanism de garantare, care atenuează riscurile asociate sumelor datorate și nerambursate de participanții care nu își respectă obligațiile. Prin urmare, acest mecanism de garantare ar trebui să fie continuat. Mecanismul de asigurare reciprocă înființat în temeiul Regulamentului (UE) 2021/695 ar trebui să se aplice acțiunilor desfășurate în temeiul prezentului regulament.
- (27) Centrul Comun de Cercetare (JRC) ar trebui să ofere în continuare Uniunii și statelor membre, după caz, sprijin tehnic și dovezi științifice independente și orientate către client pe parcursul întregului ciclu al politicilor. Acțiunile directe ale JRC ar trebui să fie implementate în mod flexibil, eficient și transparent, ținând seama de necesitățile relevante ale utilizatorilor JRC și de necesitățile politicilor Uniunii, în special în domeniul securității, siguranței și garanțiilor nucleare, și asigurând protecția intereselor financiare ale Uniunii. În conformitate cu concluziile Consiliului din 26 aprilie 1994 privind rolul JRC, acesta ar trebui să genereze în continuare resurse suplimentare prin activități competitive de sprijin pentru politicile Uniunii sau în numele unor terți. JRC ar trebui să poată participa la acțiuni indirecte, în cazul în care programul de lucru relevant prevede acest lucru.
- (28) În conformitate cu Regulamentul financiar, cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁹ și cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95¹⁰, (Euratom, CE) nr. 2185/96¹¹ și (UE) 2017/1939¹² ale Consiliului, interesele financiare ale Uniunii trebuie să fie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv prin măsuri referitoare la prevenirea, depistarea, corectarea și investigarea neregulilor, inclusiv a fraudelor, recuperarea fondurilor pierdute, plătite în

⁸ Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 și de abrogare a Deciziei nr. 1982/2006/CE (JO L 347, 20.12.2013, p. 104, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1291/oj>).

⁹ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁰ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, 23.12.1995, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹¹ Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.1996, p. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹² Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

mod necuvenit sau incorect utilizate și, dacă este cazul, prin impunerea de sancțiuni administrative. În special, în conformitate cu Regulamentele (Euratom, CE) nr. 2185/96 și (UE, Euratom) nr. 883/2013, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) are competența de a desfășura investigații administrative, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă a avut loc o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii.

În conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1939, Parchetul European (EPPO) este împuternicit să investigheze și să urmărească penal infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii, astfel cum sunt prevăzute în Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului¹³. În conformitate cu Regulamentul financiar, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde drepturile necesare și să permită accesul reprezentanților Comisiei, ai OLAF, ai Curții de Conturi și, în ceea ce privește statele membre care participă la forma de cooperare consolidată în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1939, ai EPPO și să se asigure că orice terț implicat în execuția fondurilor din partea Uniunii acordă drepturi echivalente.

- (29) Țările terțe pot participa pe baza instrumentelor lor juridice respective. Prezentul regulament ar trebui să cuprindă o dispoziție specifică prin care să se solicite țărilor terțe să acorde accesul și drepturile necesare pentru ca ordonatorul de credite competent, OLAF și Curtea de Conturi să își exercite în mod cuprinzător competențele care le revin.
- (30) Pentru a se asigura condiții uniforme pentru implementarea acțiunilor din cadrul Programului Euratom, precum și pentru monitorizarea și evaluarea acestora, Comisiei ar trebui să i se confere competențe de executare. Aceste competențe ar trebui să fie exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁴.
- (31) În temeiul punctelor 22 și 23 din Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare¹⁵, Programul Euratom ar trebui să fie evaluat pe baza informațiilor colectate în conformitate cu cerințe de monitorizare specifice, evitând totodată sarcinile administrative excesive, în special pentru statele membre, precum și o reglementare excesivă. Cerințele respective ar trebui să includă, după caz, indicatori cuantificabili, pe baza cărora să se evalueze efectele Programului Euratom pe teren.
- (32) Consiliul de administrație al JRC, constituit prin Decizia 96/282/Euratom a Comisiei¹⁶, a fost consultat cu privire la conținutul științific și tehnologic al acțiunilor directe ale JRC.

¹³ Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, p. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

¹⁴ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹⁵ JO L 123, 12.5.2016, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

¹⁶ Decizia 96/282/Euratom a Comisiei din 10 aprilie 1996 privind reorganizarea Centrului comun de cercetare (JO L 107, 30.4.1996, p. 12).

- (33) Parlamentul European a fost consultat pe bază voluntară și a emis un aviz¹⁷. Comitetul Economic și Social European a fost, de asemenea, consultat pe bază voluntară și a emis un aviz¹⁸.
- (34) Din motive de securitate juridică, Regulamentul (Euratom) 2021/765 al Consiliului¹⁹ trebuie să fie abrogat,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiect

Prin prezentul regulament se instituie Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 1 ianuarie 2026-31 decembrie 2027 (denumit în continuare „Programul Euratom”) și sunt stabilite normele de participare și de diseminare referitoare la acțiunile indirecte din cadrul Programului Euratom, care completează Orizont Europa.

Prin regulament se stabilesc obiectivele Programului Euratom, bugetul pentru perioada 2026-2027, formele de finanțare și normele de acordare a finanțării.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, se aplică definițiile relevante prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/695. Trimiterile la Uniune și la Orizont Europa care figurează în definițiile respective se interpretează ca trimiteri la Comunitate Europeană a Energiei Atomice (denumită în continuare „Comunitatea”) și, respectiv, la Programul Euratom. Cu toate acestea, în sensul prezentului regulament, „program de lucru” înseamnă documentul adoptat de Comisie pentru implementarea Programului Euratom în conformitate cu articolul 16 din prezentul regulament.

Toate trimiterile din prezentul regulament la Regulamentul (UE) 2021/695 vizează versiunea în vigoare la [data adoptării prezentului regulament].

¹⁷ Avizul din ZZ.LL.2025 (nepublicat încă în *Jurnalul Oficial*).

¹⁸ Avizul din ZZ.LL.2025 (nepublicat încă în *Jurnalul Oficial*).

¹⁹ Regulamentul (EURATOM) 2021/765 al Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2018/1563 (JO L 167I, 12.5.2021, p. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

Articolul 3

Obiectivele programului

1. Obiectivul general al Programului Euratom îl constituie desfășurarea de activități de cercetare și formare în domeniul nuclear, cu accent pe îmbunătățirea continuă a securității nucleare, a siguranței nucleare și a radioprotecției, precum și completarea realizării obiectivelor programului Orizont Europa, printre altele în contextul tranziției energetice.
2. Programul Euratom are următoarele obiective specifice:
 - (a) să îmbunătățească și să sprijine securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea, inclusiv utilizarea în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante;
 - (b) să mențină și să dezvolte în continuare expertiza și competența în domeniul nuclear în cadrul Comunității;
 - (c) să promoveze dezvoltarea energiei de fuziune ca o potențială sursă viitoare de energie pentru producerea de energie electrică și să contribuie la implementarea foii de parcurs europene privind fuziunea;
 - (d) să sprijine politica Uniunii și a statelor sale membre privind îmbunătățirea continuă a securității, a siguranței și a garanțiilor nucleare.
3. Obiectivele enumerate la alineatele (1) și (2) se implementează în conformitate cu anexa I. Realizarea obiectivelor menționate poate include, dacă sunt justificate în mod corespunzător, răspunsuri la noi oportunități, crize și amenințări.

Articolul 4

Buget

1. Pachetul financiar pentru implementarea Programului Euratom pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2026 și 31 decembrie 2027 este de 598 346 804 EUR în prețuri curente.
2. Repartizarea orientativă a sumei menționate la alineatul (1) este următoarea:
 - (a) 252 532 225 EUR pentru acțiunile indirecte în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea în domeniul fuziunii;
 - (b) 115 339 356 EUR pentru acțiunile indirecte în ceea ce privește fuziunea nucleară, securitatea nucleară și radioprotecția;
 - (c) 230 475 223 EUR pentru acțiunile directe desfășurate de Centrul Comun de Cercetare.Comisia nu se poate abate de la suma menționată la litera (c) de la prezentul alineat.
3. Cuantumul menționat la alineatul (1) poate fi, de asemenea, folosit pentru a acoperi cheltuieli pentru activități de pregătire, monitorizare, control, audit, evaluare și alte activități și cheltuieli necesare pentru gestionarea și implementarea Programului

Euratom, inclusiv toate cheltuielile administrative, precum și pentru evaluarea îndeplinirii obiectivelor sale. Cheltuielile administrative aferente acțiunilor indirecte nu depășesc 6 % din cuantumul alocat acțiunilor indirecte ale Programului Euratom menționat la alineatul (2) literele (a) și (b). În plus, cuantumul menționat la alineatul (1) poate de asemenea acoperi:

- (a) cheltuieli legate de studii, reuniuni ale experților, acțiuni de informare și comunicare, în măsura în care aceste cheltuieli sunt legate de obiectivele Programului Euratom;
 - (b) cheltuieli legate de rețele de tehnologie a informațiilor axate pe prelucrarea și schimbul de informații, inclusiv pentru instrumente informatice instituționale și alte tipuri de asistență tehnică și administrativă necesare în legătură cu gestionarea Programului Euratom.
- 4. Dacă este necesar pentru a permite gestionarea acțiunilor nefinalizate până la 31 decembrie 2027, pot fi introduse credite în buget pentru perioada de după 2027, pentru a acoperi cheltuielile prevăzute la alineatul (3).
 - 5. Angajamentele bugetare pentru acțiuni care se desfășoară pe parcursul mai multor exerciții financiare pot fi repartizate în tranșe anuale pe mai multe exerciții financiare.
 - 6. Fără a se aduce atingere Regulamentului financiar, cheltuielile pentru acțiuni care rezultă din proiecte incluse în primul program de lucru pot fi eligibile începând cu 1 ianuarie 2026.
 - 7. Resursele alocate statelor membre care fac obiectul gestiunii partajate pot fi transferate către Programul Euratom, la cererea statului membru în cauză, sub rezerva condițiilor prevăzute în dispozițiile relevante din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului²⁰. Comisia execută aceste resurse direct în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul financiar sau indirect în conformitate cu litera (c) de la respectivul paragraf. Resursele respective sunt utilizate în beneficiul statului membru în cauză.

Articolul 5

Țări terțe asociate Programului Euratom

- 1. Programul Euratom este deschis asocierii următoarelor țări terțe:
 - (a) țările în curs de aderare, țările candidate și potențialii candidați la aderare, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a acestora la programele Comunității stabilite prin acordurile-cadru și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri

²⁰ Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Comunitate și țările respective;

- (b) țările din cadrul politicii europene de vecinătate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Comunității stabilite prin acordurile-cadru și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Comunitate și țările respective;
- (c) țările și teritoriile terțe care îndeplinesc toate criteriile următoare:
 - (i) dispun de o bună capacitate în domeniile științei, tehnologiei și inovării;
 - (ii) se angajează în favoarea unei economii de piață deschise, bazate pe norme, incluzând un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală, și susținută de instituții democratice;
 - (iii) promovează în mod activ politici menite să amelioreze bunăstarea economică și socială a cetățenilor.

2. Asocierea fiecărei țări terțe la Programul Euratom în temeiul alineatului (1) litera (c) îndeplinește condițiile prevăzute de un acord specific referitor la participarea țării terțe respective la orice program al Comunității sau al Uniunii, cu condiția ca acordul:

- (a) să asigure un echilibru adecvat în ceea ce privește contribuțiile și beneficiile țării terțe care participă la programele Comunității sau ale Uniunii;
- (b) să stabilească condițiile de participare la programele Comunității sau ale Uniunii, inclusiv calcularea contribuțiilor financiare la programele individuale și la costurile administrative ale acestora;
- (c) să nu confere țării terțe o putere decizională în ceea ce privește Programul Euratom;
- (d) să garanteze drepturile Uniunii de a asigura buna gestiune financiară și de a proteja interesele financiare ale Uniunii.

Contribuțiile menționate la primul paragraf litera (b) de la prezentul alineat constituie venituri alocate în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar.

- 3. Domeniul de aplicare al asocierii fiecărei țări terțe la Programul Euratom ia în considerare obiectivul de stimulare a creșterii economice în Uniune prin intermediul inovării. În consecință, cu excepția țărilor în curs de aderare, a țărilor candidate și a potențialilor candidați la aderare, anumite părți ale Programului Euratom pot fi excluse de la un acord de asociere cu o anumită țară.
- 4. Acordul de asociere stabilește, după caz, participarea reciprocă a entităților juridice stabilite în Uniune la programele echivalente din țările asociate, în conformitate cu condițiile stabilite în respectivele programe.
- 5. Dacă este cazul, condițiile care determină nivelul contribuției financiare asigură o corecție automată a oricărui dezechilibru semnificativ comparativ cu quantumul pe care entitățile stabilite în țara asociată îl primesc prin participarea la Programul Euratom, ținând seama de costurile de gestionare, execuție și exploatare a Programului Euratom.

Articolul 6

Implementarea și forme de finanțare

1. Programul Euratom este implementat prin gestiune directă în conformitate cu Regulamentul financiar sau prin gestiune indirectă de către organismele de finanțare menționate la articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din Regulamentul financiar.
2. Finanțarea în cadrul Programului Euratom poate fi acordată sub oricare dintre formele prevăzute în Regulamentul financiar, granturile fiind, cu toate acestea, principala formă de sprijin pentru acțiunile indirecte din cadrul programului. Finanțarea în cadrul Programului Euratom poate fi, de asemenea, acordată prin premii, achiziții și instrumente financiare în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă.
3. Principalele tipuri de acțiuni care urmează să fie utilizate în cadrul Programului Euratom sunt stabilite și definite la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2021/695, printre care se numără activitățile de cercetare și inovare, acțiunile de inovare, acțiunile de inovare și introducere pe piață, acțiunile de formare și de mobilitate, acțiunile de cofinanțare a programului, acțiunile de achiziții publice înainte de comercializare, achizițiile publice de soluții inovatoare, acțiunile de coordonare și de sprijin, premiile de stimulare și premiile de recunoaștere.

Formele de finanțare, astfel cum sunt menționate la alineatul (2) de la prezentul articol sunt folosite într-un mod flexibil în cadrul tuturor obiectivelor Programului Euratom, utilizarea lor fiind determinată pe baza nevoilor și a caracteristicilor obiectivelor specifice.
4. Programul Euratom sprijină, de asemenea, acțiunile directe desfășurate de JRC.

Articolul 7

Parteneriate europene

1. Anumite părți ale Programului Euratom pot fi implementate prin intermediul parteneriatelor europene.
2. Implicarea Comunității în parteneriatele europene poate lua una dintre următoarele forme:
 - (a) participarea la parteneriate constituite pe baza unor memorandumuri de înțelegere sau a unor angajamente contractuale între Comisie și partenerii publici sau privați, care precizează obiectivele parteneriatului european, angajamentele aferente ale tuturor părților implicate privind contribuțiile financiare sau contribuțiile în natură ale acestora, indicatorii-cheie de performanță și de impact, rezultatele care trebuie obținute și modalitățile de raportare; acestea includ identificarea activităților de cercetare și inovare complementare care sunt implementate de parteneri și de Programul Euratom (parteneriate europene programate în comun);
 - (b) participarea și contribuția financiară la un program de activități de cercetare și inovare, care să precizeze obiectivele, indicatorii-cheie de performanță și indicatorii de impact, precum și rezultatele care trebuie obținute, pe baza

angajamentului partenerilor privind contribuții financiare sau în natură și a integrării activităților relevante ale acestora utilizând o acțiune de cofinanțare a Programului Euratom (parteneriate europene cofinanțate).

3. Parteneriatele europene:

- (a) se constituie în cazurile în care obiectivele Programului Euratom ar fi realizate într-un mod mai eficient cu ajutorul lor decât doar de către Comunitate, în cazul în care sunt comparate cu alte forme de sprijin din cadrul Programului Euratom; o cotă adecvată din bugetul Programului Euratom se alocă acelor părți;
- (b) aderă la principiul valorii adăugate pentru Uniune, al transparenței și al deschiderii și la impactul în și pentru Europa, al efectului puternic de levier la o scară suficientă, al angajamentelor pe termen lung asumate de toate părțile implicate, al flexibilității în punerea în aplicare, al coerenței, al coordonării și al complementarității cu inițiativele Uniunii și cu inițiative locale, regionale, naționale și, atunci când este cazul, internaționale sau cu alte parteneriate europene;
- (c) au o abordare clară bazată pe ciclul de viață, sunt limitate în timp și includ condiții pentru eliminarea treptată a finanțării din partea Programului Euratom.

4. Dispozițiile și criteriile privind selecția, punerea în aplicare, monitorizarea, evaluarea și încheierea treptată a parteneriatelor europene sunt stabilite în anexa III la Regulamentul (UE) 2021/695.

Articolul 8

Știința deschisă

Programului Euratom i se aplică dispozițiile referitoare la știința deschisă stabilite în cadrul Regulamentului (UE) 2021/695.

Articolul 9

Acțiuni eligibile și norme de participare și de diseminare a rezultatelor cercetării

- 1. Numai acțiunile de implementare a obiectivelor prevăzute la articolul 3 sunt eligibile pentru finanțare.
- 2. Sub rezerva alineatelor (3) și (4) de la prezentul articol, titlul II din Regulamentul (UE) 2021/695 referitor la normele de participare și diseminare se aplică acțiunilor care beneficiază de sprijin în cadrul Programului Euratom. Trimiterile la Uniune și la Orizont Europa din cadrul Regulamentului (UE) 2021/695 se interpretează, după caz, ca trimiteri la Comunitate și la Programul Euratom. Trimiterile la „normele de securitate” din cadrul Regulamentului (UE) 2021/695 se interpretează ca incluzând interesele de apărare ale statelor membre, în sensul articolului 24 din Tratatul Euratom.
- 3. Prin derogare de la articolul 40 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2021/695, dreptul de a formula obiecții cu privire la transferurile de proprietate asupra

rezultatelor sau cu privire la acordarea unei licențe exclusive privind rezultatele se poate extinde la acordarea de licențe neexclusive.

4. Prin derogare de la articolul 41 alineatul (9) din Regulamentul (UE) 2021/695, un beneficiar care a primit finanțare din partea Comunității acordă acces la rezultatele sale, cu scutire de redevențe, instituțiilor comunitare, organismelor de finanțare sau întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune („Fusion for Energy”) înființată prin Decizia 2007/198/Euratom (denumită în continuare „întreprinderea comună «Fusion for Energy»”) în scopul elaborării, al implementării și al monitorizării politicilor și programelor Comunității sau a obligațiilor asumate în cadrul cooperării internaționale cu țări terțe și cu organizații internaționale. Astfel de drepturi de acces includ dreptul de a autoriza terți să utilizeze rezultatele în cadrul unor achiziții publice și dreptul de a acorda sublicențe. Drepturile de acces sunt limitate la utilizarea necomercială și neconcurențială.
5. Mecanismul de asigurare reciprocă stabilit în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/695 acoperă riscurile asociate cu nerecuperarea sumelor datorate de beneficiari Comisiei sau organismelor de finanțare în temeiul prezentului regulament.

Articolul 10

Finanțare cumulativă, alternativă și combinată

1. Programul Euratom este implementat în sinergie cu Orizont Europa și cu alte programe ale Uniunii.
2. În scopul realizării obiectivelor Programului Euratom și al soluționării provocărilor comune Programului Euratom și programului Orizont Europa, activitățile transversale din cadrul obiectivelor stabilite în Programul Euratom și/sau cele de implementare a programului Orizont Europa pot beneficia de o contribuție financiară din partea Comunității, sub rezerva articolului 9. În special, Programul Euratom poate oferi o contribuție financiară la Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA) pentru a sprijini activitățile relevante pentru cercetarea nucleară.
3. O acțiune care a beneficiat de o contribuție din partea unui alt program al Uniunii poate primi o contribuție și din partea Programului Euratom, cu condiția ca aceste contribuții să nu acopere aceleași costuri. Normele programului relevant se aplică contribuției corespunzătoare la acțiune. Finanțarea cumulativă nu depășește costurile eligibile totale ale acțiunii. Sprijinul din partea diferitelor programe poate fi calculat pe bază proporțională în conformitate cu documentele care stabilesc condițiile de acordare a sprijinului.
4. Acțiunile pot beneficia de sprijin din Fondul european de dezvoltare regională sau din Fondul social european Plus, în conformitate cu dispozițiile relevante din Regulamentul (UE) 2021/1060, în cazul în care li s-a acordat o etichetă „marcă de excelență” în cadrul Programului Euratom ca urmare a îndeplinirii următoarelor condiții cumulative:
 - (a) au fost evaluate în cadrul unei cereri de propuneri lansate în cadrul Programului Euratom;
 - (b) respectă cerințele minime de calitate din respectiva cerere de propuneri;

- (c) nu pot fi finanțate în cadrul cererii de propuneri respective din cauza unor constrângeri bugetare.

Capitolul II

Programare, monitorizare, evaluare și control

Articolul 11

Programe de lucru

1. Acțiunile indirecte din Programul Euratom se implementează în cadrul unor programe de lucru astfel cum se menționează la articolul 110 din Regulamentul financiar. Programele de lucru stabilesc, unde este cazul, suma totală rezervată operațiunilor de finanțare mixtă. Comisia adoptă programe de lucru prin intermediul actelor de punere în aplicare. Respectivetele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 16 alineatul (4).
2. În plus față de cerințele prevăzute la articolul 110 din Regulamentul financiar, programele de lucru includ următoarele elemente, după caz:
 - (a) o indicație a sumei alocate pentru fiecare acțiune, precum și un calendar orientativ de implementare;
 - (b) pentru subvenții, prioritățile, criteriile de selecție și de atribuire, ponderea relativă a diferitelor criterii de atribuire, precum și rata maximă a finanțării costurilor eligibile totale;
 - (c) orice obligații suplimentare care le revin beneficiarilor în conformitate cu articolele 39 și 41 din Regulamentul (UE) 2021/695;
 - (d) o abordare multianuală și orientări strategice pentru următorii ani de implementare.
3. Comisia elaborează un program de lucru multianual privind acțiunile directe întreprinse de JRC în conformitate cu Decizia 96/282/Euratom.

Articolul 12

Monitorizare și raportare

1. Comisia monitorizează permanent managementul și implementarea Programului Euratom. Pentru o mai mare transparență, respectivetele date sunt făcute publice, într-un mod accesibil, pe pagina de internet a Comisiei, în conformitate cu ultima actualizare a respectivelor date.

În anexa II, alături de indicatorii căilor de impact, sunt prevăzuți indicatori pentru raportarea anuală a progreselor înregistrate de Programul Euratom în direcția îndeplinirii obiectivelor stabilite la articolul 3.
2. Pentru a se asigura evaluarea efectivă a progreselor înregistrate de Programul Euratom în direcția realizării obiectivelor sale, Comisia adoptă acte de punere în aplicare în ceea ce privește implementarea cadrului de monitorizare și de evaluare, în

special prin stabilirea de valori de referință și ținte în conformitate cu anexa II. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 16 alineatul (3).

3. Sistemul de raportare cu privire la performanță asigură faptul că datele pentru monitorizarea implementării și a rezultatelor Programului Euratom sunt colectate în mod efectiv, eficace și la timp, fără a spori sarcina administrativă pentru beneficiari. În acest scop, destinatarilor fondurilor din partea Comunității și, dacă este cazul, statelor membre li se impun cerințe de raportare proporționale.

Articolul 13

Informare, comunicare, publicitate, diseminare și exploatare

1. Destinatarii fondurilor din partea Programului Euratom recunosc originea fondurilor respective și asigură vizibilitatea fondurilor din partea Comunității, în special cu ocazia promovării acțiunilor și a rezultatelor acestora, prin oferirea de informații specifice coerente, concrete și proporționale unor categorii de public diverse, care includ mass-media și publicul larg.
2. Comisia pune în aplicare acțiuni de informare și comunicare privind Programul Euratom, acțiunile întreprinse în temeiul Programului Euratom și rezultatele obținute. În plus, Comisia comunică statelor membre și beneficiarilor informații detaliate, în timp util. Entităților interesate li se oferă servicii de corelare a activităților care se bazează pe dovezi, pe analizele de date și pe afinitățile din cadrul rețelelor, pentru a alcătui consorții pentru proiecte colaborative, acordându-se o atenție specială identificării oportunităților de stabilire de contacte pentru entitățile juridice din state membre cu performanțe scăzute în domeniul cercetării și inovării. Pe baza unei astfel de analize, pot fi organizate evenimente speciale pentru corelarea activităților în funcție de cererile de propuneri specifice.
3. Comisia stabilește, de asemenea, o strategie de diseminare și exploatare pentru a spori disponibilitatea și difuzarea rezultatelor și a cunoștințelor din cadrul Programului Euratom în materie de cercetare și inovare, cu scopul de a accelera exploatarea în vederea comercializării și de a amplifica impactul Programului Euratom.
4. Resursele financiare alocate Programului Euratom contribuie, de asemenea, la comunicarea instituțională a priorităților politice ale Comunității, precum și la activitățile de informare, comunicare, publicitate, diseminare și exploatare, în măsura în care acestea sunt legate de obiectivele menționate la articolul 3.

Articolul 14

Evaluare

1. Evaluările Programului Euratom se efectuează în timp util pentru a putea contribui la procesul decizional referitor la Programul Euratom, la programul care îi va succeda acestuia și la alte inițiative relevante în materie de cercetare și inovare.
2. La finalul implementării Programului Euratom, dar nu mai târziu de patru ani de la sfârșitul perioadei indicate la articolul 1, Comisia efectuează o evaluare finală a

Programului Euratom și a programului instituit prin Regulamentul (Euratom) 2021/765 al Consiliului, cu ajutorul unor experți independenți selectați printr-o procedură transparentă. Ea include o evaluare a impactului pe termen lung al programelor Euratom pentru cercetare și formare precedente, precum și a eficacității, a eficienței, a relevanței, a coerenței și a valorii adăugate pentru Comunitate ale Programului Euratom.

4. Comisia publică concluziile evaluărilor, însoțite de observațiile sale și le comunică Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor.

Articolul 15

Audituri

1. Sistemul de control al Programului Euratom asigură un echilibru adecvat între încredere și control, ținând seama de costurile administrative și de alte costuri ale controalelor de la toate nivelurile, în special pentru beneficiari. Normele de audit sunt clare, consecvente și coerente pe tot parcursul Programului Euratom.
2. Acțiunile care beneficiază de finanțare comună din partea mai multor programe ale Uniunii fac obiectul unui singur audit, care vizează toate programele implicate și normele aplicabile acestora.
3. În plus, Comisia sau organismul de finanțare relevant se poate baza pe evaluări combinate ale sistemelor la nivelul beneficiarilor. Respectivile evaluări combinate sunt facultative pentru anumite tipuri de beneficiari și constau într-un audit al sistemelor și al proceselor, completat de un audit al operațiunilor. Acest audit al operațiunilor se realizează de un auditor independent care are competența de a efectua audituri legale ale documentelor contabile în conformitate cu Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului²¹. Auditurile sistemelor și ale proceselor pot fi utilizate de Comisie sau de organismul de finanțare relevant pentru a stabili asigurarea globală în ceea ce privește buna gestiune financiară a cheltuielilor, precum și pentru a reexamina nivelul auditurilor ex post și al certificatelor referitoare la situațiile financiare.
4. În conformitate cu articolul 127 din Regulamentul financiar, Comisia sau organismul de finanțare se poate baza pe audituri referitoare la utilizarea contribuțiilor Comunității efectuate de alte persoane sau entități independente și competente, inclusiv de alte persoane sau entități decât cele mandatate de instituțiile sau organismele Uniunii.
5. Auditurile pot fi efectuate în termen de maximum doi ani de la plata soldului.
6. Comisia publică orientări privind auditul, cu scopul de a asigura o aplicare și o interpretare fiabile și uniforme ale procedurilor și normelor de audit pe toată durata Programului Euratom.

²¹ Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului (JO L 157, 9.6.2006, p. 87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/43/oj>).

Articolul 16

Procedura comitetului

1. Comisia este asistată de un comitet. Comitetul respectiv reprezintă un comitet în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.
2. Comitetul se întrunește în două configurații diferite, care abordează aspectele Programului Euratom legate de fisiune și, respectiv, de fuziune.

Pentru facilitarea implementării Programului Euratom, pentru fiecare dintre reuniunile comitetului, astfel cum sunt definite pe ordinea de zi, Comisia va rambursa cheltuielile unui reprezentant pentru fiecare stat membru, precum și ale unui expert sau consultant pentru fiecare stat membru pentru acele puncte din program pentru care anumite state membre necesită expertiză specifică, în conformitate cu orientările stabilite ale Comisiei.
3. În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.
4. Când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.
5. În cazul în care avizul comitetului urmează să fie obținut prin procedură scrisă, respectiva procedură se încheie fără rezultat dacă președintele comitetului decide astfel sau o majoritate simplă a membrilor comitetului solicită acest lucru, în termenul stabilit pentru emiterea avizului.
6. Comisia informează periodic comitetul cu privire la evoluția generală a implementării Programului Euratom și îi furnizează comitetului informații în timp util cu privire la toate acțiunile propuse sau finanțate în cadrul Programului Euratom.

Articolul 17

Protecția intereselor financiare ale Uniunii

În cazul în care o țară terță participă la Programul Euratom printr-o decizie adoptată în temeiul unui acord internațional sau în temeiul oricărui alt instrument juridic, țara terță în cauză acordă accesul și drepturile necesare pentru ca ordonatorul de credite competent, OLAF și Curtea de Conturi să își exercite în mod cuprinzător competențele care le revin. În cazul OLAF, aceste drepturi includ dreptul de a efectua investigații, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013.

Capitolul III

Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 18

Abrogare

Regulamentul (Euratom) 2021/765 al Consiliului se abrogă cu efect de la 1 ianuarie 2026.

Articolul 19

Dispoziții tranzitorii

1. Prezentul regulament nu afectează continuarea sau modificarea acțiunilor inițiate în temeiul Regulamentului (Euratom) 2021/765 al Consiliului, care continuă să se aplice acțiunilor respective până la încheierea acestora.
2. Dacă este necesar, orice sarcini rămase neefectuate de către comitetul constituit prin Regulamentul (Euratom) 2021/765 al Consiliului sunt preluate de comitetul menționat la articolul 16 din prezentul regulament.
3. Pachetul financiar pentru Programul Euratom poate include, de asemenea, cheltuieli de asistență tehnică și administrativă necesare pentru a asigura tranziția între Programul Euratom și măsurile adoptate în temeiul Regulamentului (Euratom) 2021/765 al Consiliului.

Articolul 20

Intrarea în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*

FISĂ FINANCIARĂ LEGISLATIVĂ ȘI DIGITALĂ

1. CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

1.1. Titlul propunerii/inițiativei

1.2. Domeniul (domeniile) de politică vizat(e)

1.3. Obiectiv(e)

1.3.1. Obiectiv(e) general(e)

1.3.2. Obiectiv(e) specific(e)

1.3.3. Rezultatul (rezultatele) și impactul preconizate

1.3.4. Indicatori de performanță

1.4. Obiectul propunerii/inițiativei:

1.5. Motivele propunerii/inițiativei

1.5.1. Cerința (cerințele) care trebuie îndeplinită (îndeplinite) pe termen scurt sau lung, inclusiv un calendar detaliat pentru punerea în aplicare a inițiativei

1.5.2. Valoarea adăugată a intervenției Uniunii (aceasta poate rezulta din diferiți factori, de exemplu mai buna coordonare, securitatea juridică, o mai mare eficacitate sau complementaritate). În sensul prezentului punct, „valoarea adăugată a intervenției Uniunii” este valoarea ce rezultă din intervenția Uniunii care depășește valoarea ce ar fi fost obținută dacă ar fi acționat doar statele membre.

1.5.3. Învățămintele desprinse din experiențele anterioare similare

1.5.4. Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual și posibilele sinergii cu alte instrumente corespunzătoare

1.5.5. Evaluarea diferitelor opțiuni de finanțare disponibile, inclusiv a posibilităților de realocare a creditelor

1.6. Durata și impactul financiar ale propunerii/inițiativei

1.7. Metoda (metodele) de execuție a bugetului planificată (planificate)

2. MĂSURI DE GESTIUNE

2.1. Norme privind monitorizarea și raportarea

2.2. Sistemul (sistemele) de gestiune și de control

2.2.1. Justificarea modului (modurilor) de gestiune, a mecanismului (mecanismelor) de punere în aplicare a finanțării, a modalităților de plată și a strategiei de control propuse

2.2.2. Informații privind riscurile identificate și sistemul (sistemele) de control intern instituit(e) pentru atenuarea lor

2.2.3. Estimarea și justificarea raportului cost-eficacitate al controalelor (raportul dintre costurile controalelor și valoarea fondurilor aferente gestionate) și evaluarea nivelurilor preconizate ale riscurilor de eroare (la plată și la închidere)

2.3. Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor

3. IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

3.1. Rubrica (rubricile) din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate)

3.2. Impactul financiar estimat al propunerii asupra creditelor

3.2.1. Sinteza impactului estimat asupra creditelor operaționale

3.2.1.1. Credite din bugetul votat

3.2.2. Realizările preconizate finanțate din credite operaționale

3.2.3. Sinteza impactului estimat asupra creditelor administrative

3.2.3.1. Necesarul de resurse umane estimat

3.2.4. Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual actual

3.2.5. Contribuțiile terților

3.3. Impactul estimat asupra veniturilor

4. DIMENSIUNILE DIGITALE

4.1. Cerințe cu relevanță digitală

4.2. Date

4.3. Soluții digitale

4.4. Evaluarea interoperabilității

4.5. Măsuri de sprijinire a implementării digitale

1. CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

1.1. Titlul propunerii/inițiativei

Propunere de regulament al Consiliului de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2026-2027 de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2021/765 al Consiliului.

1.2. Domeniul (domeniile) de politică vizat(e)

01.03 Programul pentru cercetare și formare al Euratom

1.3. Obiectiv(e)

1.3.1. Obiectiv(e) general(e)

Desfășurarea de activități de cercetare și formare în domeniul nuclear, axându-se pe îmbunătățirea continuă a securității nucleare, a siguranței nucleare și a radioprotecției, precum și completarea obiectivelor realizate de către programul Orizont Europa, de exemplu în contextul tranziției energetice. A se vedea articolul 3 alineatul (1) din regulamentul propus.

1.3.2. Obiectiv(e) specific(e)

Articolul 3 alineatul (2) din regulamentul propus stabilește următoarele obiective specifice:

- îmbunătățirea și sprijinirea securității, siguranței și garanțiilor nucleare, a radioprotecției, a gestionării în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea, inclusiv utilizarea în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante;
- menținerea și dezvoltarea în continuare a expertizei și competenței în domeniul nuclear în cadrul Comunității;
- promovarea dezvoltării energiei de fuziune ca o potențială sursă viitoare de energie pentru producerea de energie electrică și contribuția la implementarea foii de parcurs europene privind fuziunea;
- sprijinirea politicii UE și a statelor sale membre privind îmbunătățirea continuă a securității, siguranței și garanțiilor nucleare.

1.3.3. Rezultatul (rezultatele) și impactul preconizate

A se preciza efectele pe care ar trebui să le aibă propunerea/inițiativa asupra beneficiarilor vizati/grupurilor vizate.

Rezultatele acțiunilor finanțate de Euratom vor contribui la abordarea următoarelor provocări:

- Îmbunătățirea securității nucleare: cercetarea finanțată de Euratom va contribui la: (i) îmbunătățirea proiectării viitoarelor centrale nucleare (inclusiv a reactoarelor modulare mici), (ii) dezvoltarea caracteristicilor de securitate pentru a moderniza centralele nucleare existente și (iii) furnizarea de instrumente, metode și orientări pentru operatorii centralelor nucleare și pentru autoritățile însărcinate cu securitatea lor, în vederea monitorizării securității instalațiilor nucleare.

- Gestionarea deșeurilor radioactive: parteneriatul european EURAD-2, cofinanțat de Euratom, va sprijini: (i) fundamentarea asigurării securității stocării geologice la mare adâncime a deșeurilor cu activitate medie și înaltă, (ii) exploatarea și supravegherea instalațiilor geologice de mare adâncime, (iii) dezvoltarea unor soluții sigure pentru eliminarea prealabilă și depozitarea intermediară a deșeurilor și (iv) gestionarea cunoștințelor și schimbul de bune practici între statele membre.
- Aplicații bazate pe radiații și radioprotecția: cercetarea: (i) va îmbunătăți înțelegerea impactului dozelor mici de radiații asupra sănătății publice, (ii) va îmbunătăți dezvoltarea aplicațiilor medicale ale radiațiilor ionizante pentru a realiza progrese în special în ceea ce privește tratamentul pacienților prin optimizarea terapiilor deja utilizate în clinici și prin sprijinirea adoptării unor noi tehnici aflate încă în faza de dezvoltare și (iii) va sprijini dezvoltarea aplicațiilor radiațiilor ionizante în alte domenii, cum ar fi spațiul, industria, monitorizarea mediului și economia circulară.
- Expertiza și competența în domeniul nuclear în cadrul Comunității: acțiunile finanțate de Euratom vor urmări să sprijine mobilitatea cercetătorilor și să îmbunătățească disponibilitatea reactoarelor de cercetare și a altor instalații de cercetare nucleară. Acțiunile și activitățile specifice de formare din cadrul altor proiecte Euratom vor contribui la menținerea competențelor în domeniul nuclear în Europa.
- În ceea ce privește dezvoltarea energiei de fuziune, Programul Euratom va urmări: (i) să realizeze progrese în ceea ce privește înțelegerea stării de plasmă și a interacțiunilor acesteia cu mediul ei înconjurător, cu scopul de a stabili bazele științifice necesare pentru dezvoltarea unei surse de energie de fuziune, (ii) să elaboreze o foaie de parcurs tehnologică care să identifice în detaliu principalele nevoi în materie de cercetare și inovare, cu rezultate clare, precum și modul în care ele se raportează la proiectarea, construirea și exploatarea centralei energetice de fuziune și la comercializarea ulterioară a acesteia, (iii) să sprijine dezvoltarea tehnologiilor critice pentru centralele energetice de fuziune, cum ar fi magneții supraconductori care funcționează la temperaturi înalte, conceptele legate de „pătură”, materialele funcționale, materialele în contact direct cu plasma și prelucrarea tritiului, precum și (iv) să finalizeze proiectarea conceptuală a unei centrale energetice de fuziune, punând accentul pe atenuarea principalelor riscuri.

1.3.4. *Indicatori de performanță*

A se preciza indicatorii care permit monitorizarea progreselor și a realizărilor obținute.

Indicatorii-cheie de performanță ai programului sunt incluși în anexa II la prezenta propunere. Se preconizează că Programul Euratom va sprijini progresele în următoarele domenii: (i) cunoștințe pentru consolidarea siguranței și securității nucleare, (ii) aplicații sigure ale radiațiilor ionizante, (iii) gestionarea combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, (iv) radioprotecția și (v) dezvoltarea energiei de fuziune. Progresele înregistrate în aceste domenii vor fi măsurate cu ajutorul următorilor indicatori: (i) publicațiile științifice, (ii) progresele în ceea ce privește implementarea foii de parcurs privind fuziunea, (iii) formarea și sprijinul pentru siguranța și garanțiile nucleare, (iv) dezvoltarea expertizei și a competențelor și (v) accesul la infrastructurile de cercetare.

1.4. Obiectul propunerii/inițiativei:

- ☐ o acțiune nouă
- ☐ o acțiune nouă întreprinsă ca urmare a unui proiect-pilot/a unei acțiuni pregătitoare¹
- ☒ prelungirea unei acțiuni existente
- ☐ o fuziune sau o redirecționare a uneia sau mai multor acțiuni către o altă/o nouă acțiune

1.5. Motivele propunerii/inițiativei

1.5.1. *Cerința (cerințele) care trebuie îndeplinită (îndeplinite) pe termen scurt sau lung, inclusiv un calendar detaliat pentru punerea în aplicare a inițiativei*

Utilizarea aplicațiilor energetice și neenergetice ale energiei nucleare necesită un efort continuu pentru a reduce riscurile la adresa securității și a siguranței și pentru a sprijini dezvoltarea unor tehnologii nucleare sigure și securizate și a unei radioprotecții optime. Din cauza creșterii numărului de aplicații diferite ale radiațiilor ionizante, este necesar ca oamenii și mediul să beneficieze de protecție împotriva expunerii inutile la radiații. Tehnologiile radiațiilor ionizante sunt utilizate în fiecare zi în Europa într-o serie de domenii precum sănătatea, industria și cercetarea, oferind beneficii considerabile populației și economiei europene.

Cercetarea publică și privată din statele membre poate contribui în mod semnificativ la furnizarea acestor beneficii, iar sarcina Euratom este de a completa eforturile naționale prin desfășurarea unui program de cercetare și formare la nivelul Comunității.

Cercetarea sprijinită de Euratom este menită să ajute statele membre și industria să îndeplinească cerințele Tratatului Euratom și ale directivelor Euratom privind securitatea nucleară, standardele de securitate de bază și gestionarea deșeurilor radioactive. Ea urmărește, de asemenea, să sprijine respectarea cerințelor privind garanțiile nucleare ale Euratom prevăzute în capitolul 7 din Tratatul Euratom și în regulamentul corespunzător.

Pentru a fi în concordanță cu durata programului Orizont Europa și cu CFM, programul propus va fi implementat în conformitate cu articolul 7 din Tratatul Euratom pentru o perioadă de 2 ani (de la începutul lui 2026 până la sfârșitul lui 2027).

Programul propus va continua principalele activități de cercetare ale Programului 2021-2025 în domeniul siguranței, securității și garanțiilor nucleare, al gestionării deșeurilor, al radioprotecției și al energiei de fuziune.

1.5.2. *Valoarea adăugată a intervenției Uniunii (ea poate rezulta din diferiți factori, de exemplu mai buna coordonare, securitatea juridică, o mai mare eficacitate sau complementaritate). În sensul prezentului punct, „valoarea adăugată a intervenției Uniunii” este valoarea ce rezultă din intervenția Uniunii care depășește valoarea ce ar fi fost obținută dacă ar fi acționat doar statele membre.*

Prin intermediul cercetării bazate pe cooperare, programul a permis o abordare la nivel european în ceea ce privește: (i) îmbunătățirea securității nucleare și a

¹ Astfel cum se menționează la articolul 58 alineatul (2) litera (a) sau (b) din Regulamentul financiar.

radioprotecției în toate domeniile de aplicare și (ii) provocarea pe care o reprezintă dezvoltarea fuziunii ca sursă de energie. Programul sporește în mod semnificativ capacitatea UE de a mobiliza o bază mai largă de excelență, expertiză și multidisciplinaritate în cercetarea nucleară, efectele sale depășind cu mult ceea ce s-ar fi putut realiza la nivel național sau regional. Acest aspect este deosebit de benefic pentru statele membre mai mici, care pot profita de economiile de scară realizate grație punerii în comun a resurselor la nivel european și de accesul liber la instalațiile JRC.

Prin intermediul JRC, programul furnizează consultanță științifică independentă valoroasă în sprijinul punerii în aplicare a politicilor UE în domeniul securității nucleare, al gestionării deșeurilor radioactive, al radioprotecției, al siguranței nucleare, al garanțiilor nucleare și al neproliferării. Infrastructura și laboratoarele unice ale JRC creează condițiile ca programul să joace un rol esențial în promovarea cercetării nucleare și să ofere oportunități unice de formare în UE.

1.5.3. *Învățămintele desprinse din experiențele anterioare similare*

Constatările evaluării *ex post* a Programului Euratom 2014-2020 și ale evaluării intermediare a Programului 2021-2025 au fost luate în considerare la elaborarea prezentei propuneri.

1.5.4. *Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual și posibilele sinergii cu alte instrumente corespunzătoare*

Bugetul programului a fost deja stabilit în CFM 2021-2027.

Sinergiile cu alte programe ale UE (în special cu Orizont Europa) sunt prevăzute la articolul 10 din regulamentul propus. Anexa IV la Regulamentul privind programul Orizont Europa conține dispoziții care promovează sinergiile cu Programul Euratom și se axează pe acțiunile de educație și formare și pe cercetarea comună privind aspectele transversale ale utilizării în condiții de siguranță și de securitate a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante în sectoare precum medicina, industria, agricultura, spațiul, schimbările climatice, securitatea și pregătirea pentru situații de urgență, precum și contribuția științei nucleare.

1.5.5. *Evaluarea diferitelor opțiuni de finanțare disponibile, inclusiv a posibilităților de realocare a creditelor*

O finanțare suplimentară ar putea proveni din asocierea țărilor terțe la Programul Euratom. Comisia are în vedere, de asemenea, aplicarea articolului 15 alineatul (3) din Regulamentul financiar (reutilizarea dezangajărilor) fondurilor Programului Euratom 2014-2020 care au fost angajate pentru InnovFin (predecesorul InvestEU) și care nu au putut fi utilizate de BEI din cauza lipsei de propuneri eligibile pentru finanțare. Recuperarea sumei de 20 de milioane EUR (echivalentul a 8 % din actualul buget pentru fusiune al Programului 2021-2025) i-ar permite Euratom să aibă un impact asupra noilor provocări din domeniul nuclear.

1.6. Durata și impactul financiar ale propunerii/inițiativei

☒ durată limitată

- ☒ în vigoare de la 1 ianuarie 2026 până la 31 decembrie 2027
- ☒ impact financiar din 2026 până în 2027 pentru creditele de angajament și din 2026 până în 2030 pentru creditele de plată.

☐ durată nelimitată

- punere în aplicare cu o perioadă de creștere în intensitate din AAAA până în AAAA,
- urmată de o perioadă de funcționare la capacitate maximă.

1.7. Metoda (metodele) de execuție a bugetului planificată (planificate)²

☒ Gestione directă asigurată de Comisie

- ☒ prin intermediul serviciilor sale, inclusiv al personalului din delegațiile Uniunii;
- ☐ prin intermediul agențiilor executive.

☐ Gestione partajată cu statele membre

☐ Gestione indirectă, cu delegarea sarcinilor de execuție bugetară:

- ☐ țărilor terțe sau organismelor pe care le-au desemnat acestea;
- ☐ organizațiilor internaționale și agențiilor acestora (a se preciza);
- ☐ BEI și Fondului european de investiții;
- ☐ organismelor menționate la articolele 70 și 71 din Regulamentul financiar;
- ☐ organismelor de drept public;
- ☐ organismelor de drept privat cu misiune de serviciu public, cu condiția să li se furnizeze garanții financiare adecvate;
- ☒ organismelor de drept privat dintr-un stat membru care sunt responsabile cu punerea în aplicare a unui parteneriat public-privat și cărora li se furnizează garanții financiare adecvate;
- ☐ organismelor sau persoanelor cărora li se încredințează executarea unor acțiuni specifice în cadrul PESC, în temeiul titlului V din TUE, și care sunt identificate în actul de bază relevant.
- *Dacă se indică mai multe moduri de gestiune, a se furniza detalii suplimentare în secțiunea „Observații”.*

Observații

Comisia va implementa programul prin gestiune directă și indirectă realizată de către parteneriate europene [a se vedea articolul 6 alineatul (1) din propunere]. Unele dintre parteneriatele cofinanțate de Euratom vor pune în aplicare finanțarea prin cereri de propuneri în cascadă.

² Explicații detaliate privind metodele de execuție a bugetului, precum și trimiterile la Regulamentul financiar sunt disponibile pe site-ul BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. MĂSURI DE GESTIUNE

2.1. Norme privind monitorizarea și raportarea

A se preciza frecvența și condițiile aferente monitorizării și raportării.

Toate datele privind procesul de gestionare (aplicații, rate de succes, timpul necesar, tipul de beneficiari etc.) vor fi colectate, depozitate și puse la dispoziție în timp real prin intermediul unei baze dedicate de date.

Rapoartele vor furniza informații privind procesele de gestionare și, treptat, informații privind produsele și rezultatele. Se va efectua o evaluare finală comună a prezentului program și a Programului 2021-2025.

Au fost stabiliți indicatori pe termen scurt, mediu și lung, pe baza mai multor căi de impact. Normele de raportare pentru participanți au fost concepute pe baza indicatorilor respectivi, limitându-se totodată sarcina administrativă pentru participanți. Ori de câte ori va fi posibil, datele vor fi colectate din surse deschise.

În plus, acțiunile directe ale JRC sunt evaluate atât la nivel intern, prin intermediul monitorizării și evaluării interne a impactului cercetării, cât și la nivel extern, de către un grup de experți de nivel înalt, selecționați în consultare cu Consiliul de administrație al JRC.

2.2. Sistemul (sistemele) de gestiune și de control

2.2.1. *Justificarea modului (modurilor) de gestiune, a mecanismului (mecanismelor) de punere în aplicare a finanțării, a modalităților de plată și a strategiei de control propuse*

Programul Euratom va fi implementat prin gestionare directă. Cu toate acestea, Comisia poate decide, în cazul în care este oportun și eficace, să implementeze activitățile Euratom prin gestiune partajată și/sau gestiune indirectă (prin parteneriate europene).

Strategia de control se va baza pe:

- procedurile de selecționare a celor mai bune proiecte și transpunerea acestor proceduri în instrumente juridice;
- gestionarea proiectelor și a contractelor pe întreaga durată a fiecărui proiect;
- verificări *ex ante* pentru toate solicitările;
- certificate privind situațiile financiare care depășesc un anumit prag;
- audituri *ex post* ale unui eșantion de solicitări plătite;
- evaluarea științifică a rezultatelor proiectelor.

Auditurile programului „Orizont 2020” (inclusiv ale Programului Euratom) indică faptul că ratele de eroare au rămas în intervalul preconizat (a se vedea punctul 2.2.2). Aceasta demonstrează că măsurile de simplificare deja introduse, chiar dacă mai pot fi încă îmbunătățite, au fost eficace.

2.2.2. *Informații privind riscurile identificate și sistemul (sistemele) de control intern instituit(e) pentru atenuarea lor*

Până în prezent, modelul de finanțare de bază a constat în rambursarea costurilor eligibile. După cum a subliniat în mod constant Curtea de Conturi Europeană, cel

mai recent în raportul său anual pentru 2016, „principalul risc pentru regularitatea operațiunilor îl constituie faptul că beneficiarii pot declara costuri neeligibile, care nu sunt nici detectate, nici corectate înainte de rambursare. Acest risc este deosebit de ridicat în cazul celui de Al șaptelea program-cadru și, prin analogie, în cazul Programului Euratom, întrucât acest program este reglementat de norme complexe privind eligibilitatea, care sunt adesea interpretate în mod eronat de către beneficiari (mai ales de către cei care sunt mai puțin familiarizați cu normele aferente, de exemplu IMM-urile, participanții pentru prima dată la acest program și entități din țări terțe)”.

Curtea a recunoscut valoarea simplificărilor introduse în cadrul programului „Orizont 2020” și, prin urmare, și în cazul Programului Euratom 2014-2020. Cu toate acestea, în raportul său anual pentru 2016, Comisia a recomandat utilizarea pe scară mai largă a opțiunilor simplificate în materie de costuri (OSC). Aceste OSC sunt deja utilizate în unele părți ale programului sau pentru anumite tipuri de cheltuieli.

În ceea ce privește granturile, rata de eroare reprezentativă estimată pentru cel de-Al șaptelea program-cadru (inclusiv pentru Programul Euratom) a fost de 5 %, cu o rată de eroare „reziduală” de aproximativ 3 %, după luarea în considerare a tuturor recuperărilor și corecțiilor care au fost sau vor fi puse în aplicare. Cu toate acestea, ratele de eroare au fost mai scăzute în acele părți ale programului unde a fost posibilă utilizarea la scară mai largă a OSC și/sau în care a fost implicat un grup redus și stabil de beneficiari.

Rezultatele programului „Orizont 2020” (inclusiv ale Programului Euratom) sugerează o rată de eroare reprezentativă de aproximativ 3 %, cu o rată de eroare reziduală mai mică de 2,5 %. Trebuie remarcat însă faptul că aceasta este o estimare timpurie, care ar trebui utilizată cu precauție, și că este susceptibilă să crească, probabil la aproximativ 3-4 %. (Nivelul de eroare anticipat de Comisie pentru propunerea sa privind Orizont 2020 și Programul Euratom 2014-2018 a fost de 3,5 %, deși acest nivel nu a ținut seama de diferitele complexități suplimentare adăugate în cursul procesului legislativ). Rata de eroare reziduală ar trebui să rămână undeva sub 3 %, deși este prea devreme să se știe dacă se va atinge o rată de 2 %.

Unele erori apar deoarece beneficiarii nu au înțeles normele. Astfel de erori pot fi soluționate prin simplificare, deși va rămâne mereu un anumit grad de complexitate. Alte erori apar deoarece beneficiarii nu au respectat normele. Deși există foarte puține astfel de cazuri, situația nu se va rezolva prin simplificarea normelor actuale.

O analiză a ratelor de eroare efectuată în ceea ce privește Orizont 2020 (inclusiv Programul Euratom) și auditurile efectuate până în prezent oferă următoarele informații.

- Aproximativ 69 % dintre erori se referă la calcularea costurilor cu personalul. Problemele recurente identificate sunt calcularea incorectă a orelor productive; calcularea incorectă a ratelor sau a numărului de ore facturat.

- Aproximativ 21 % din erori se referă la alte costuri directe (nu cu personalul). Eroarea identificată cu cea mai mare frecvență este lipsa măsurării directe a costurilor.

- Aproximativ 8 % dintre erori sunt legate de costurile de subcontractare și 24 % de costurile de călătorie.

Erorile identificate în cursul auditurilor programelor Orizont 2020 și Euratom arată că unele dintre ele ar fi putut fi evitate prin simplificări și prin evitarea formalismului

inutil al normelor. Au fost introduse îmbunătățiri în cadrul programelor Orizont 2020, Orizont Europa și Euratom 2021-2025 (de exemplu, noi norme privind facturarea internă și remunerația suplimentară). Totuși nu se cunoaște încă impactul acestor modificări asupra ratei de eroare.

Utilizarea pe o scară mai largă a OSC, cum ar fi ratele forfetare și costurile unitare, precum și continuarea simplificării normelor, vor contribui la scăderea viitoarei rate de eroare, estimată la 3-4 % pe o bază reprezentativă. Cu toate acestea, persistă problema de bază legată de erorile prezente într-o metodă de finanțare bazată pe rambursarea costurilor eligibile. Într-un astfel de sistem, rata de eroare reprezentativă ar putea fi redusă la 2,5-3,5 %, preconizându-se că rata de eroare reziduală, după aplicarea corecțiilor, va fi de aproximativ 2 % (dar nu neapărat mai scăzută).

Programul Orizont Europa a introdus pe scară mai largă finanțarea pe bază de sume forfetare. Această metodă permite efectuarea plății în momentul livrării unui produs științific satisfăcător. Pentru a beneficia de această plată, nu sunt necesare niciun fel de documente justificative suplimentare, cum ar fi facturi, fișe de pontaj, dovezi de plată etc. Prin urmare, nu există erori financiare.

Propunerea privind Programul Euratom permite Comisiei să utilizeze modelul de finanțare pe bază de sumă forfetară în perioada 2026-2027. Acest model va fi evaluat, în special pentru a se vedea dacă permite atingerea tuturor obiectivelor programului (nu doar reducerea ratei de eroare). Plata sumelor forfetare ar transfera riscurile către alte etape ale sistemului de control intern, sporind astfel importanța examinării și a evaluării produsului final.

Din cauza numărului de tranzacții efectuate, un nivel ridicat de control *ex ante* sistematic ar fi foarte costisitor. Prin urmare, actuala strategie de control se bazează pe controale *ex ante* și *ex post* bazate pe riscuri pentru a evalua nivelul de eroare și pentru a detecta și a recupera sumele neeligibile. Întrucât ratele de eroare au rămas în intervalul stabilit, această strategie de control este considerată eficientă. Nu se propune o schimbare radicală, dar unele aspecte vor fi dezvoltate în continuare, de exemplu va fi inclus auditul sistemelor și al proceselor.

2.2.3. *Estimarea și justificarea raportului cost-eficacitate al controalelor (raportul dintre costurile controalelor și valoarea fondurilor aferente gestionate) și evaluarea nivelurilor preconizate ale riscurilor de eroare (la plată și la închidere)*

Costurile aferente sistemului de control (evaluare, selecție, gestionarea proiectelor, control *ex ante* și *ex post*) sunt estimate la 3-4 % pentru toate serviciile Comisiei responsabile cu implementarea programelor-cadru anterioare pentru 2017 (inclusiv costurile cu gestionarea celui de-Al șaptelea program-cadru și a programului Orizont 2020). Aceste costuri sunt considerate a fi rezonabile, având în vedere eforturile necesare pentru asigurarea atingerii obiectivelor și numărul tranzacțiilor realizate.

Riscul preconizat de eroare în etapa efectuării plăților pentru granturile cu un model de finanțare bazat pe rambursarea costurilor eligibile este de 2,5-3,5 %. Riscul de eroare în etapa finală (după controale și corecții) este de aproximativ 2 % – dar nu neapărat mai scăzut. Riscul preconizat de eroare pentru granturile cu un model de finanțare pe bază de sumă forfetară este apropiat de 0 % (în etapa efectuării plăților și în etapa finală). Estimările globale privind ratele de eroare vor depinde de echilibrul dintre cele două metode de finanțare (rambursarea costurilor eligibile și sumele forfetare). Obiectivul Comisiei este de a aplica modelul de finanțare pe bază de sumă forfetară acolo unde este necesar. Cu toate acestea, principalul motiv pentru

adoptarea finanțării pe bază de sumă forfetară nu va fi reducerea ratei de eroare, ci mai degrabă realizarea tuturor obiectivelor programului. Acest scenariu pleacă de la ipoteza că măsurile de simplificare nu sunt supuse unor modificări substanțiale în cadrul procesului decizional.

Notă: prezenta secțiune se referă numai la procesul de gestionare a granturilor. Pentru cheltuielile administrative și operaționale realizate prin intermediul procedurilor de achiziții publice, riscul de eroare în etapa efectuării plăților și în etapa finală ar trebui să fie mai mic de 2 %.

2.3. Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor

A se preciza măsurile de prevenire și de protecție existente sau preconizate, de exemplu din strategia antifraudă.

Acordurile de contribuție care rezultă din prezentul regulament și care vor fi încheiate cu terți vor conține dispoziții privind supravegherea și controlul financiar de către Comisie sau de către orice reprezentant autorizat de aceasta, precum și privind realizarea de audituri de către Curtea de Conturi sau OLAF, efectuate – dacă este necesar, la fața locului – la discreția UE.

3. IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

3.1. Rubrica (rubricile) din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate)

- Linii bugetare existente

Rubrica din cadrul financiar multianual	Linia bugetară	Tipul de cheltuieli	Contribuție			
	Numărul	Dif./ Nedif. ¹	din partea țărilor AELS ²	din partea țărilor candidate și potențial candidate ³	din partea altor țări terțe	alte venituri alocate
H1	01 01 02 Cheltuieli de sprijin pentru „Programul pentru cercetare și formare al Euratom”					
	01 01 02 01 Cheltuieli cu funcționarii și agenții temporari care pun în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare indirectă.	Nedif.				
	01 01 02 02 Personal extern care pune în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare indirectă.	Nedif.				
	01 01 02 03 Alte cheltuieli de gestiune pentru „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare indirectă.	Nedif.				
	01.010211 Cheltuieli cu funcționarii și agenții temporari care pun în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare directă	Nedif.	NU	DA	DA	NU
	01.010212 Personal extern care pune în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare directă	Nedif.				
	01.010213 Alte cheltuieli de gestiune pentru „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare directă	Nedif.				
	01 03 Bugetul operațional al Programului Euratom	Dif.				
	01 03 01 Cercetare și dezvoltare în domeniul fuziunii (acțiuni indirecte)					
	01 03 02 Fisiunea nucleară, securitatea nucleară și radioprotecția (acțiuni indirecte)					
	01.0303 Acțiuni directe nucleare desfășurate de Centrul Comun de Cercetare					

- Noile linii bugetare solicitate

¹ Dif. = credite diferențiate / Nedif. = credite nediferențiate.

² AELS: Asociația Europeană a Liberului Schimb.

³ Țările candidate și, după caz, candidații potențiali din Balcanii de Vest.

Rubrica din cadrul financiar multianual	Linia bugetară	Tipul de cheltuieli	Contribuție			
	Numărul	Dif./ Nedif.	din partea țărilor AELS	din partea țărilor candidate și potențial candidate	din partea altor țări terțe	alte venituri alocate

3.2. Impactul financiar estimat al propunerii asupra creditelor

3.2.1. Sinteza impactului estimat asupra creditelor operaționale

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite operaționale
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite operaționale, conform explicațiilor de mai jos:

3.2.1.1. Credite din bugetul votat

milioane EUR (cu trei zecimale)

Rubrica din cadrul financiar multianual	1	Piața unică, inovarea și mediul digital
--	----------	---

DG: RTD			Anul 2026	Anul 2027	După 2027	TOTAL
• Credite operaționale						
01 03 01 Cercetare și dezvoltare în domeniul fuziunii	Angajamente	(1a)	116,037	122,196		238,233
	Plăți	(2a)	46,414	49,478	142,341	238,233
01 03 02 Fisiunea nucleară, securitatea nucleară și radioprotecția (acțiuni indirecte)	Angajamente	(1b)	52,998	55,811		108,809
	Plăți	(2b)	21,199	22,924	64,686	108,809
Credite cu caracter administrativ finanțate din bugetul unor programe specifice ⁵⁸						
01 01 02 01 Cheltuieli cu funcționarii și agenții temporari care pun în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare indirectă	Angajamente = plăți	(3a)	8,223	8,523		16,746
01 01 02 02 Personal extern care pune în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare indirectă	Angajamente = plăți	(3b)	0,348	0,361		0,708
01 01 02 03 Alte cheltuieli de gestiune pentru „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare indirectă	Angajamente = plăți	(3c)	1,658	1,718		3,376

⁵⁸ Asistență tehnică și/sau administrativă și cheltuieli de sprijin pentru punerea în aplicare a programelor și/sau a acțiunilor UE (fostele linii „BA”), cercetare indirectă și cercetare directă.

TOTAL credite pentru DG RTD	Angajamente	= 1a + 1b + 3a + 3b + 3c	179,263	188,609		367,872
	Plăți	= 2a + 2b + 3a + 3b + 3c	77,841	83,004	207,027	367,872
DG: JRC			Anul 2026	Anul 2027	După 2027 (a se vedea punctul 1.6)	TOTAL
• Credite operaționale						
01.0303 Acțiuni directe nucleare desfășurate de Centrul Comun de Cercetare	Angajamente	(1a)	12,500	12,500		25,000
	Plăți	(2a)	3,700	9,700	11,600	25,000
Credite cu caracter administrativ finanțate din bugetul unor programe specifice ⁵⁹						
01 01 02 11 Cheltuieli cu funcționarii și agenții temporari care pun în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare directă	Angajamente = plăți	(3a)	56,277	57,277		113,554
01 01 02 12 Personal extern care pune în aplicare „Programul pentru cercetare și formare al Euratom” — Cercetare directă	Angajamente = plăți	(3b)	10,455	10,455		20,910
01 01 02 13 Alte cheltuieli de gestiune pentru Programul pentru cercetare și formare al Euratom — Cercetare directă	Angajamente = plăți	(3c)	35,314	35,697		71,011
TOTAL credite pentru DG JRC	Angajamente	= 1a + 3a + 3b + 3c	114,546	115,929		230,475
	Plăți	= 2a + 3a + 3b + 3c	105,746	113,129	11,600	230,475

⁵⁹ Asistență tehnică și/sau administrativă și cheltuieli de sprijin pentru punerea în aplicare a programelor și/sau a acțiunilor UE (fostele linii „BA”), cercetare indirectă și cercetare directă.

• TOTAL credite operaționale	Angajamente	(4)	181,534	190,507	0	372,041
	Plăți	(5)	71,313	82,102	218,627	372,041
• TOTAL credite cu caracter administrativ finanțate din bugetul unor programe specifice	Angajamente = plăți	(6)	112,275	114,031		226,306
TOTAL credite de la RUBRICA 1 din cadrul financiar multianual	Angajamente	= 4 + 6	293,809	304,538		598,347
	Plăți	= 5 + 6	183,588	196,133	218,627	598,347

Rubrica din cadrul financiar multianual	7	„Cheltuieli administrative”					
milioane EUR (cu trei zecimale)							
		Anul 2026	Anul 2027	După 2027 (a se vedea punctul 1.6)			TOTAL
DG: <.....>							
• Resurse umane							
• Alte cheltuieli administrative							
TOTAL DG <.....>	Credite						
TOTAL credite de la RUBRICA 7 din cadrul financiar multianual		(Total angajamente = Total plăți)					
milioane EUR (cu trei zecimale)							
		Anul 2026	Anul 2027	După 2027 A se introduce atâția ani câți sunt considerați necesari pentru a reflecta durata impactului (a se vedea punctul 1.6)			TOTAL
TOTAL credite de la RUBRICILE 1-7 din cadrul financiar multianual	Angajamente						
	Plăți						

3.2.2. *Realizările preconizate finanțate din credite operaționale*

Credite de angajament în milioane EUR (cu trei zecimale)

A se indica obiectivele și realizările			Anul N		Anul N+1		Anul N+2		Anul N+3		A se introduce atâția ani câți sunt considerați necesari pentru a reflecta durata impactului (a se vedea punctul 1.6)						TOTAL	
	REZULTATE																	
	Tip ⁶⁰	Costur i medii	Ńr.	Costur i	Ńr.	Costur i	Ńr.	Costur i	Ńr.	Costur i	Ńr.	Costu ri	Ńr.	Costur i	Ńr.	Costur i	Total nr.	Total costuri
OBIECTIVUL SPECIFIC NR. 1... ⁶¹																		
- Rezultat																		
- Rezultat																		
- Rezultat																		
Subtotal pentru obiectivul specific nr. 1																		
OBIECTIVUL SPECIFIC NR. 2 ...																		
- Rezultat																		
Subtotal pentru obiectivul specific nr. 2																		
TOTALURI																		

⁶⁰ Realizările se referă la produsele și serviciile care trebuie furnizate (de ex.: numărul de schimburi de studenți finanțate, numărul de km de drumuri construiți etc.).

⁶¹ Conform descrierii de la punctul 1.4.2. „Obiectiv(e) specific(e)...”

3.2.3. Sinteza impactului estimat asupra creditelor administrative

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite cu caracter administrativ
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite cu caracter administrativ, conform explicațiilor de mai jos:

milioane EUR (cu trei zecimale)

	Anul 2026	Anul 2027	TOTAL
RUBRICA 7 din cadrul financiar multianual			
Resurse umane			
Alte cheltuieli administrative			
Subtotal RUBRICA 7 din cadrul financiar multianual			

În afara RUBRICII 7 din cadrul financiar multianual	Anul 2026	Anul 2027	TOTAL
Resurse umane	75,303	76,616	151,918
Alte cheltuieli cu caracter administrativ	36,972	37,415	74,387
Subtotal în afara RUBRICII 7 din cadrul financiar multianual	112,275	114,031	226,305

TOTAL	112,275	114,031	226,305
--------------	----------------	----------------	----------------

Necesarul de credite pentru resursele umane și pentru alte cheltuieli cu caracter administrativ va fi acoperit de creditele direcției generale (DG) respective care sunt deja alocate pentru gestionarea acțiunii și/sau au fost redistribuite intern în cadrul DG-ului respectiv, completate, după caz, cu resurse suplimentare care ar putea fi alocate DG-ului care gestionează acțiunea în cadrul procedurii anuale de alocare și ținând seama de constrângerile bugetare.

3.2.3.1. Necesarul de resurse umane estimat

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de resurse umane.
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de resurse umane, conform explicațiilor de mai jos:

Estimări în echivalent normă întreagă

	Anul 2026	Anul 2027
• Posturi din schema de personal (funcționari și agenți temporari)		
20 01 02 01 (la sediu și în reprezentanțele Comisiei)		
20 01 02 03 (în delegații)		
01 01 02 01 (cercetare indirectă)	47	47
01 01 02 11 (cercetare directă)	396	390
Alte linii bugetare (a se preciza)		
•Personal extern (în echivalent normă întreagă: ENI)⁶²		
20 02 01 (AC, END, INT din „pachetul global”)	0	0
20 02 03 (AC, AL, END, INT și JPD în delegații)	0	0
XX 01 xx yy zz ⁶³	- la sediu	
	- în delegații	
01 01 02 02 (AC, END, INT – cercetare indirectă)	4	4
01 01 02 12 (AC, END, INT - cercetare directă)	153	138
Alte linii bugetare (a se preciza)		
TOTAL	600	579

XX este domeniul de politică sau titlul din buget în cauză.

Necesarul de resurse umane va fi asigurat din efectivele de personal ale DG-ului în cauză alocate deja pentru gestionarea acțiunii și/sau redistribuite intern în cadrul DG-ului, completate, după caz, cu resurse suplimentare ce ar putea fi acordate DG-ului care gestionează acțiunea în cadrul procedurii anuale de alocare și ținând seama de constrângerile bugetare.

Descrierea sarcinilor care trebuie efectuate:

Funcționari și personal temporar	Sarcini derivate pentru personalul care activează în gestionarea și implementarea Programului specific pentru cercetare și formare al Euratom, care ocupă posturi în schema de personal autorizată și care este implicat în acțiuni de cercetare indirecte și directe.
Personal extern	Sarcinile personalului extern care pune în aplicare Programul specific pentru cercetare și formare al Euratom, sub forma unor acțiuni de cercetare directe și indirecte

⁶² AC = agent contractual; AL= agent local; END = expert național detașat; INT = personal pus la dispoziție de agenți de muncă temporar; JPD = tânăr profesionist în delegații.

⁶³ Subplafonul pentru personal extern acoperit din creditele operaționale (fostele linii „BA”).

3.2.4. *Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual actual*

Propunerea/inițiativa:

- ☐ poate fi finanțată integral prin realocarea creditelor în cadrul rubricii relevante din cadrul financiar multianual (CFM).

--

- ☐ necesită utilizarea marjei nealocate din cadrul rubricii corespunzătoare din CFM și/sau utilizarea instrumentelor speciale, astfel cum sunt definite în Regulamentul privind CFM.

--

- ☐ necesită revizuirea CFM.

--

3.2.5. *Contribuțiile terților*

Propunerea/inițiativa:

- ☐ nu prevede cofinanțare din partea terților
- ☒ prevede cofinanțare din partea terților, estimată mai jos:

Credite în milioane EUR (cu trei zecimale)

	2026	2027	Total
A se preciza organismul care asigură cofinanțarea			
TOTAL credite cofinanțate	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Impactul estimat asupra veniturilor

– ☐ Propunerea/inițiativa nu are impact financiar asupra veniturilor.

– ☒ Propunerea/inițiativa are următorul impact financiar:

☐ asupra resurselor proprii

☒ asupra altor venituri

vă rugăm să precizați dacă veniturile sunt alocate unor linii de cheltuieli ☐

milioane EUR (cu trei zecimale)

Linia bugetară pentru venituri:	Credite disponibile pentru exercițiul financiar în curs	Impactul propunerii/inițiativei ¹	
		2026	2027
Postul 6011 Postul 6012 Postul 6013 Postul 6031	p.m.	p.m.	p.m.

Pentru veniturile alocate, a se preciza linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate).

01 03XX Credite care provin din contribuții ale unor terți

Alte observații (de exemplu, metoda/formula utilizată pentru calcularea impactului asupra veniturilor sau orice alte informații).

Țările terțe pot contribui la program prin intermediul unor acorduri de asociere. Condițiile care determină nivelul contribuției financiare vor fi stabilite în cadrul unor acorduri de asociere cu fiecare țară și vor asigura o corecție automată a oricărui dezechilibru semnificativ comparativ cu cuantumul pe care entitățile stabilite în țara asociată îl primesc prin participarea la program, ținând seama de costurile aferente gestionării programului.

4. DIMENSIUNILE DIGITALE

4.1. Cerințe cu relevanță digitală

Prezentul regulament nu include cerințe suplimentare cu relevanță digitală. Se aplică dispozițiile Regulamentului (UE) 2021/695 care includ cerințe în materie de relevanță digitală în ceea ce privește colectarea, transmiterea, stocarea și schimbul de informații.

4.2. Date

Prezentul regulament nu include cerințe suplimentare cu relevanță digitală pentru colectarea, prelucrarea, generarea, schimbul sau partajarea de date. Se aplică dispozițiile Regulamentului (UE) 2021/695.

¹ În ceea ce privește resursele proprii tradiționale (taxe vamale, cotizații pentru zahăr), sumele indicate trebuie să fie sume nete, și anume sume brute după deducerea unei cote de 20 % pentru costurile de colectare.

4.3. Soluții digitale

Prezentul regulament nu include cerințe suplimentare cu relevanță digitală care să necesite o soluție digitală. Se aplică dispozițiile Regulamentului (UE) 2021/695.

4.4. Evaluarea interoperabilității

Prezentul regulament nu include cerințe suplimentare cu relevanță digitală care să vizeze serviciile publice digitale. Se aplică dispozițiile Regulamentului (UE) 2021/695.

4.5. Măsuri de sprijinire a implementării digitale

Prezentul regulament nu include cerințe suplimentare cu relevanță digitală care să necesite măsuri specifice de punere în aplicare. Se aplică dispozițiile Regulamentului (UE) 2021/695.